

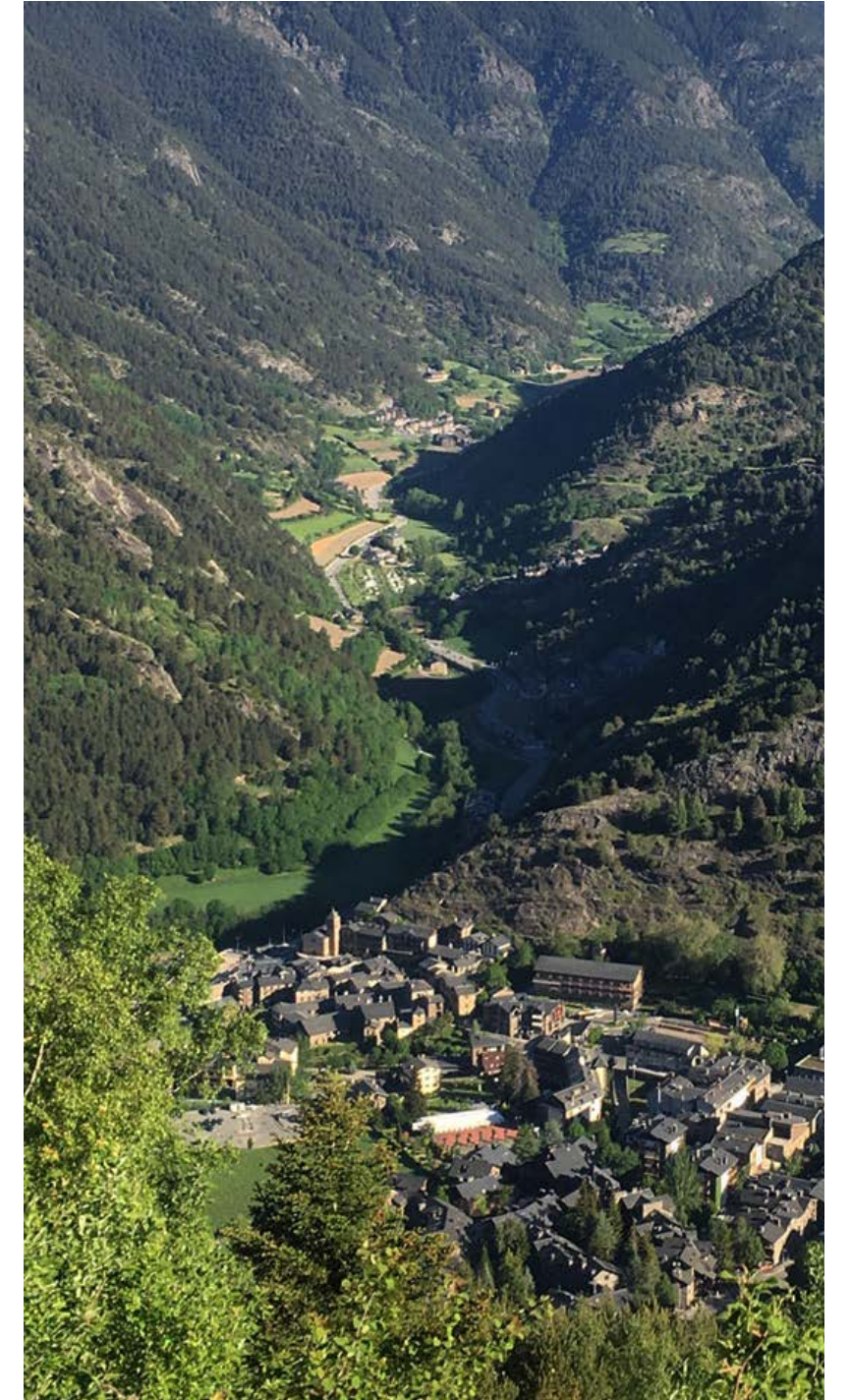

REVISIÓ EXCEPCIONAL DEL POUP D'ORDINO

Memòria del Pla d'Ordenació Urbanística Parroquial

Vol. I. Memòria de la informació

Novembre 2023

REVISIÓ EXCEPCIONAL POUP D'ORDINO
I. MEMÒRIA D'INFORMACIÓ I DIAGNOSI

UTE URBBA-LANLAB-MASVALIENTE
NOVEMBRE 2023

1. ÍNDEX

1. ÍNDEX	1
1. INTRODUCCIÓ	2
1.1 OBJECTE DE LA REVISIÓ EXCEPCIONAL DEL POUP	2
1.2 UNA NOVA APOSTA PER A ORDINO	2
1.2.1 Nova legislació, noves necessitats, nou escenari	2
1.2.2 Iniciativa.....	3
2. MEMÒRIA INFORMATIVA	3
2.1 EL MEDI. NATURA, MEDI AMBIENT I PAISATGE	3
2.1.1 La Parròquia	3
2.1.2 El medi natural i ambiental.....	3
2.1.3 Valors de patrimoni i paisatge	5
2.1.4 Valors.....	9
2.2 MODEL TERRITORIAL	14
2.2.1 Estructura de la propietat	14
2.2.2 Creixement i evolució urbana de la Parròquia.....	15
2.2.3 Població i societat	18
2.3 MARC URBANÍSTIC	20
2.3.1 Planejament d'ordre superior	20
2.3.2 Planejament vigent.....	20
2.4 QUALITAT DE VIDA	22
2.4.1 Els espais de la mobilitat.....	22
2.4.2 Els teixits residencials	23
2.4.3 Els espais lliures.....	23
2.4.4 Els equipaments i serveis.....	25
2.4.5 Aparcaments.....	27
2.4.6 Serveis tècnics.....	28
2.4.7 Quantitat i qualitat dels sistemes	28
2.4.8 Model socioeconòmic.....	30
4. DIAGNOSI URBANÍSTICA I REPTES DEL NOU MODEL	33
4.1 DIAGNOSI URBANÍSTICA	33
4.2 ELS REPTES/ OBJECTIUS DEL MODEL	33

1. INTRODUCCIÓ

1.1 OBJECTE DE LA REVISIÓ EXCEPCIONAL DEL POUP

- Vists els estudis demogràfic i ambiental de la parròquia d'Ordino, realitzats l'any 2022 per la consultoria Anthesis Lavola, en els què s'evidencia una prognosi de creixement exponencial de la parròquia amb l'actual normativa urbanística, lligada a una pèrdua de recursos i patrimoni natural, tot afegint-hi complicacions a nivell energètic i amb els subministraments, a més dels problemes de mobilitat derivats.
- Vist l'estudi de recursos hídrics de la parròquia d'Ordino realitzat l'any 2022 per EO-ecoconsulting, en què s'evidencia la insuficiència de la xarxa pública de captació i distribució d'aigua potable en relació amb l'actual previsió de creixement de la parròquia, i la necessitat de realitzar d'altres estudis per copsar les autèntiques possibilitats d'aquests dipòsits i xarxa, així com les inversions que caldran fer per donar servei a la població de la parròquia.
- Vista la denominació d'Ordino com a reserva de la biosfera anunciada en la celebració de la 32a sessió del Consell internacional de coordinació del Programa sobre l'Home i la Biosfera (MAB), celebrat el 28 d'octubre del 2020 a la seu de la UNESCO.

Atès que s'evidencia que l'actual POUP comporta un creixement demogràfic i d'edificabilitat de la parròquia que és incompatible amb els subministraments de què disposa, els seus recursos i el patrimoni natural, afegint-hi problemes de mobilitat, això com resulta incompatible amb la denominació de reserva de la biosfera. Per això, resulta necessari la revisió del POUP de forma que la planificació sigui coherent amb tots aquests extrems.

Per tant, l'objecte d'aquesta revisió excepcional és el reconeixement del territori de la Parròquia d'Ordino com espai de valors, identitaris, de caràcter natural, paisatgístics i patrimonials excepcionals. Juntament amb els canvis en el context amb el creixement accelerat i inesperat dels darrers anys de la Parròquia i la inquietud de la ciutadania han fet oportuna la necessitat de definició d'un nou model de desenvolupament que reordeni el territori a partir del reconeixement dels valors i idoneïtats, les capacitats del territori i les necessitats dels seus habitants.

1.2 UNA NOVA APOSTA PER A ORDINO

1.2.1 Nova legislació, noves necessitats, nou escenari

La sostenibilitat és una carrera de fons ja que s'han d'establir els mecanismes i els protocols necessaris per a què hi hagi una millora contínua amb els anys i poder així contribuir a l'Agenda 2030. Avançar cap al compliment de l'Agenda 2030 passa indefectiblement per atendre el triple dèficit urbà: social, econòmic i ambiental, posat de manifest en els treballs d'anàlisi i diagnosi.

En l'actualitat, i seguint el model definit en el POUP vigent, les "taques urbanes" s'expandeixen més enllà de les necessitats poblacionals, sense garantir teixits espacialment integrats, forçant a recorreguts de grans distàncies en vehicles particulars individuals. Una tendència amb importants impactes socials, ambientals i econòmics negatius. Per això, és necessari gestionar correctament el territori de la parròquia i vetllar perquè els generacions futures d'Ordino i de tot

Andorra se'n puguin sentir part. És un llegat de tots i l'hem de preservar com a font d'oportunitats socials i ambientals i espais de realització de drets.

D'altra banda, les reserves de la biosfera són territoris reconeguts internacionalment pel programa l'Home i la Biosfera (MaB, abreviació de Man and Biosphere) de la UNESCO. Són territoris que actuen com a laboratoris vius del desenvolupament sostenible.

En elles, l'activitat humana s'hi duu a terme de forma compatible amb la conservació dels recursos naturals i del patrimoni cultural. El seu principal objectiu és establir una base científica per a la millora de les relacions entre les persones i el seu entorn, fomentant l'aplicació dels Objectius de Desenvolupament Sostenible.

En aquest context el Model de creixement urbà constitueix un enorme desafiament socioambiental. És necessària una visió a llarg termini, una visió de futur, per garantir que el territori d'Ordino continuï sent el patrimoni més valuós de la parròquia. I per això, cal fer-ho amb compromís, determinació i voluntat de canvi a favor de la qualitat de vida, el benestar i la natura. Un pas necessari en el camí de la sostenibilitat per a definir un model que incorpori la qualitat de vida i el benestar dels ciutadans, integrant la natura al nostre entorn.

1.1.2 Iniciativa

Aquesta revisió del Pla General d'Ordenació de Ordino (en endavant POUP) es redacta per encàrrec del Comú d'Ordino.

2. MEMÒRIA INFORMATIVA

2.1 EL MEDI. NATURA, MEDI AMBIENT I PAISATGE

2.1.1 La Parròquia

La parròquia d'Ordino està situada al nord del Principat d'Andorra, a 1.300m d'altitud mitjana. Limita al Nord amb França, al sud i a l'oest amb la parròquia de La Massana i a l'est amb les parròquies de Canillo i Encamp.

Amb una població de 5.426 habitants (desembre 2022) i 84,73km² es tracta de la parròquia més extensa, després de Canillo, i menys poblada del país. El seu territori comprèn tota la conca alta de la ribera d'Ordino en un entorn de fàcil accés i de gran valor natural, paisatgístic i cultural. Les aglomeracions urbanes, de les quals n'hi ha set, són Ordino-Segudet, cap de parròquia, Sornàs, Ansalonga, La Cortinada, Arans, Llorts i El Serrat, i es disposen al llarg del fons de la vall glacial disperses a intervals regulars.

2.1.2 El medi natural i ambiental

La parròquia d'Ordino, com tot el territori andorrà, es caracteritza per l'orografia pròpia de les zones d'alta muntanya. D'aquesta manera, els principals assentaments es troben situats al llarg de la vall que ressegueix la carretera general número 3. El creixement urbanístic de la parròquia d'Ordino ha estat modest i principalment vinculat a l'activitat turística, de manera que s'ha preservat un paisatge relativament poc transformat, assumint així un paper important en la definició i configuració dels valors i caràcters propis d'Ordino.

2.1.2.1 Topografia

La vall del riu Valira d'Orient recorre tot el territori de la parròquia i és l'element principal del relleu d'Ordino. D'aquesta manera, la configuració topogràfica provoca que els diferents rius hi aboquin les seves aigües. Aquest accident geogràfic permet diferenciar entre el fons de vall i la zona de muntanya.

El fons de la vall és la zona on s'han situat tradicionalment el assentaments humans, i és la que presenta les condicions òptimes per al desenvolupament urbà. La vall té un pendent suau i constant cap al nord, de manera que Ordino, el cap de parròquia, és el nucli més baix (1298m), i el Serrat, el més alt (1540m).

D'altra banda, a la zona de muntanya és on se situa el Parc Natural de Sorteny, element central i de més valor de la reserva de biosfera d'Ordino. És també en aquesta zona on la topografia és més pronunciada on se situa la zona tampó de la reserva, així com també l'estació d'esquí d'Ordino-Arcalís a la zona nord-oest.

2.1.2.2 Hidrografia i cicle de l'aigua

Com s'ha esmentat anteriorment, la parròquia d'Ordino se situa dins de la conca del riu Valira del Nord. D'aquesta manera, aquest constitueix el principal recurs hídic del territori. Els seus afluents són el Riu de Tristania, el Riu de Sorteny, el Riu d'Arinsal i altres cursos menors. A més, destaquen també els estanys i embassaments d'alta muntanya, presents principalment a la zona nord de la parròquia, així com també les molleres, situades principalment dins l'àmbit del Parc Natural de Sorteny i al voltant dels cursos fluvials. Tot aquest conjunt de zones humides tenen

una importància extraordinària, tant pels seus valors intrínsecs com pels valors ambientals que ofereixen.

La cobertura vegetal natural és especialment important per al manteniment dels cicles hidrobiològics en les zones de captació d'aigües. Així mateix, aquesta actua també com a protecció en cas d'esdeveniments extrems com inundacions o crescudes inesperades dels cursos d'aigua.

2.1.2.3 Cobertes de sòl

Gran part de la parròquia es caracteritza per un paisatge ric en ecosistemes, dels quals prenen especial importància aquells relacionats amb les zones humides. D'aquesta manera, del Mapa de Cobertes del sòl d'Andorra s'obté que la major part del territori d'Ordino es caracteritza per cobertes de tipus natural.

Per ordre d'importància, hi ha gespets esglaonats acidòfils, tarteres i pedrusques silícies i cingles i penyals silícies, que conjuntament suposen el 30% de la coberta del sòl.

Els prats de *Festuca airoides* i els prats de pèl caní representen un 5% de la coberta.

L'estatge subalpí està caracteritzat per les pinedes de pi negre i arbarsetars, que sumen fins el 25% del territori. A cota inferior, hi ha les pinedes de pi roig i, puntualment, avetoses, que cobreixen un 12% del territori. Aquests boscos tenen una importància especial en el paisatge, ja que recobreixen la major part de les vessants del fons de vall. D'altra banda, els boscos caducifolis representen el 4% de la parròquia.

Les zones humanitzades dels fons de vall representen un 5% de la superfície de la parròquia i comprenen prats de dall, pastures, conreus i zones urbanes.

2.1.2.4 Biodiversitat i hàbitats

El document de diagnosi ambiental del POUP del 2019 establia una classificació d'hàbitats, en la qual destacaven els hàbitats altament prioritars per a la parròquia d'Ordino, així com també els considerats prioritars.

Els hàbitats classificats com a altament prioritars són principalment aquells propis de les zones humides i la vegetació de ribera. D'aquesta manera, les zones més importants des del punt de vista de la presència d'aquesta classe d'hàbitats són la vessant nord del Casamanya, la vall de Sorteny, la vall de l'Angonella, les parts baixes de vessant i el fons de vall entre el Serrat i la Cortinada, Arcalís i la Coma del Forat, i les solanes de la Uina, el Turer, Sornàs i la Cortinada.

A nivell comunitari, les directives comunitàries de protecció de la natura estableixen un llistat amb els hàbitats i les espècies de fauna i flora de major interès conservacionista dins la Unió Europea. No obstant, i per un problema d'escala, no permeten una valoració directa de l'interès dels hàbitats andorrans. El llistat dels següents hàbitats es pot consultar al Diagnosi ambiental en el punt 3.4.2. Relació dels Hàbitats d'Interès Comunitari europeu presents a la parròquia d'Ordino.

A més, pel que fa a la conservació de la biodiversitat, destaca la Reserva de Biosfera d'Ordino, amb la seva zona nucli en el Parc Natural de Sorteny, i la seva zona tampó, que ocupa un 72% del territori.

2.1.2.5 Connectivitat i permeabilitat ecològica

Els connectors ecològics són espais que eviten la fragmentació dels hàbitats i de les poblacions de les espècies en permetre el flux d'organismes, matèria i energia entre els ecosistemes. L'objectiu principal d'aquestes àrees és mantenir la connectivitat, és a dir, mantenir el contacte entre diversos ecosistemes, espais naturals, comunitats, espècies o poblacions. Pel que fa a Ordino, si es consideren les superfícies construïdes i les previsions de creixement per als pròxims anys, la majoria de zones de vessant actuen com a corredors ecològics al no haver-hi infraestructures infranquejables i estar pràcticament deshabitats.

Actualment els principals problemes de connexió ecològica entre vessants es deuen a les carreteres (Carretera General Núm. 3 principalment) i a la canalització dels rius, que generen murs i talussos d'alçades impossibles de superar per la fauna.

La conservació de la connectivitat és, però, una estratègia preventiva, és a dir, com més es tarda a implantar-la menys avantatges pot oferir. A més, si no es planteja bé, pot tenir inconvenients, sobretot quan es volen establir connexions que no existien en condicions naturals. Per tant, la delimitació definitiva de connectors requereix estudis específics que avaluin, entre altres aspectes, la seva viabilitat, factibilitat i dimensions necessàries.

El principal factor limitant el trobem en l'efecte barrera que produeixen les diferents infraestructures lineals artificials, especialment les carreteres. La minimització d'impactes de les infraestructures viàries sobre la fauna s'ha de considerar durant el procés de projecte, de construcció i de funcionament de la via.

Un altre element que actua com a connector ecològic són els rius. La minimització d'impactes en el desenvolupament del teixit urbà sobre la fauna s'ha de considerar durant el procés de projecte.

2.1.2.6 Consum de recursos, cicle de l'aigua i metabolisme

Segons l'*Estudi Demogràfic Ambiental* realitzat per Anthesis Lavola, el consum d'aigua a Ordino l'any 2019 Estudi per a l'elaboració anual de l'inventari i quantificació de la despesa hídrica per usos del principat d'Andorra- any 2019, Departament de Medi Ambient del Govern d'Andorra, gener 2021) va ser de 289.414 m³/any. Aquest consum inclou el volum facturat per a usos domèstics, industrials i professionals (magatzems comercials, naus, tallers), hoteler i restauració, aigua per a serveis comunitaris (neteja, jardins, edificis públics, etc).

La major part del consum és per a usos domèstics (que poden incloure restaurants, bars i altres serveis) (74%), seguit del comunal (18%) i per últim el turístic (8%).

El cabal captat és molt superior 5.196.481 m³, fet que indica unes elevades pèrdues de xarxa o cabal que es torna al medi abans d'entrar a la xarxa. L'obtenció d'aigua per al consum humà es realitza principalment gràcies a captacions i dipòsits. A més, destaquen també les captacions emprades per a abastir el domini esquiable d'Ordino-Arcalís.

Les aigües residuals d'Ordino són tractades a l'EDAR Nord-Occidental, juntament amb les de Massana. Aquesta EDAR té una capacitat de tractament de 33.000 habitants-equivalents, molt superior a la xifra de població de les dues parròquies en l'actualitat que se situa a l'entorn dels 15.000 habitants.

Pel que fa a l'energia, el consum energètic per habitant i any el 2021 va ser de 16,12 MWh, sent l'electricitat el recurs energètic que més consum suposa. Els usos domèstics són aquells que més energia consumeixen (8.110MWh/any), seguits del sector de la distribució (3.839 MWh/any)

i l'hoteleria i la restauració (3.519 MWh/any). D'aquesta manera, el sector turístic, al qual també inclou l'energia consumida pel sector de l'esquí (921 MWh/any), és un sector destacat pel què fa al consum energètic. Cal destacar que, al conjunt del país, el 79,6% del combustible venut és adquirit per persones provinents de països veïns degut a al diferència de preu del carburant entre Espanya i França, i Andorra.

Quant al consum de residus, segons l'Estudi Ambiental d'Anthesis Lavola, el consum de residus per habitant per dia l'any 2019 es va situar en 0,94 kg/habitant/dia, per sota de la mitjana nacional, que es situava en 1,29 kg/habitant/dia.

2.1.3 Valors de patrimoni i paisatge

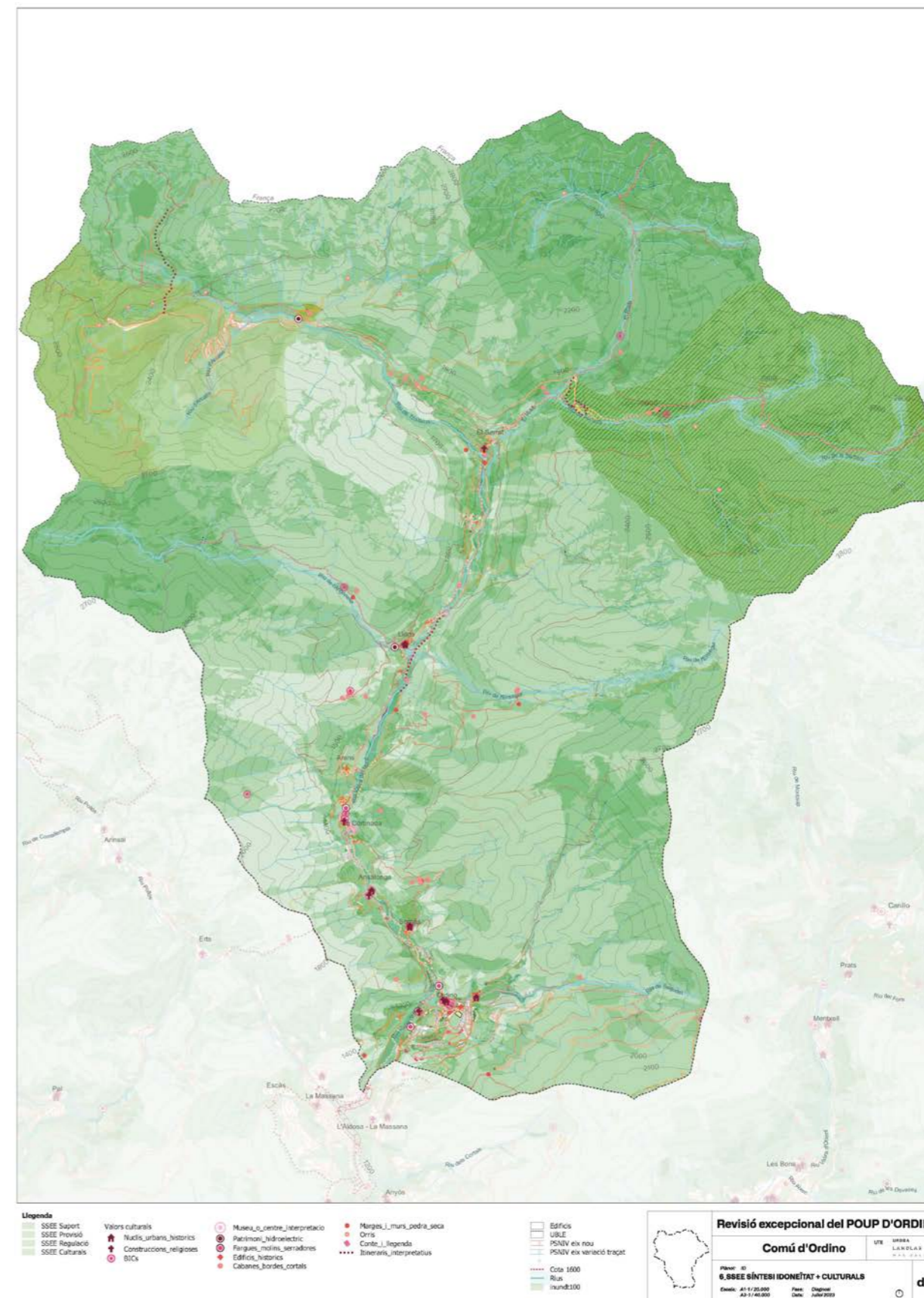
La transformació produïda en el paisatge d'Ordino en el transcurs dels anys no es deu només a la intervenció dels factors pròpiament naturals sinó bàsicament a la influència del factor humà dintre del seu entorn.

És per això que el desenvolupament urbanístic de la parròquia només podrà ser sostenible ambientalment si sorgeix de la interpretació i la comprensió de la matriu biofísica, els valors de la qual s'hauran d'incorporar com a elements de projecte.

D'altra banda, els paisatges i els valors esmentats no només són un suport per la vida a nivell únicament biològic, sinó que suposen elements importants a nivell cultural i identitari dels pobles. Andorra, i per tant també Ordino, ha construït part de la seva identitat nacional i cultural al voltant dels recursos naturals i els paisatges de muntanya, i és per això que esdevenen un element important a tenir en compte a nivell patrimonial.

Per tal d'agrupar i analitzar totes les peces del suport juntament amb el conjunt de valors ambientals i paisatgístics, s'ha realitzat un anàlisi d'intensitat. Aquesta metodologia, basada en els principis dissenyats per l'arquitecte i paisatgista Ian L. McHarg, permet fer una aproximació de les zones amb major o menor concentració de valors basats en l'ecologia. D'aquesta manera, la superposició de cadascuna de les capes d'informació plasmada amb el mateix color i grau de transparència genera una escala d'intensitat dins una mateixa tonalitat. Així doncs, les zones que gaudeixen de major presència de valors ambientals i paisatgístics es mostraran en tonalitats més fosques, i les zones amb menor presència, en tonalitats més clares.

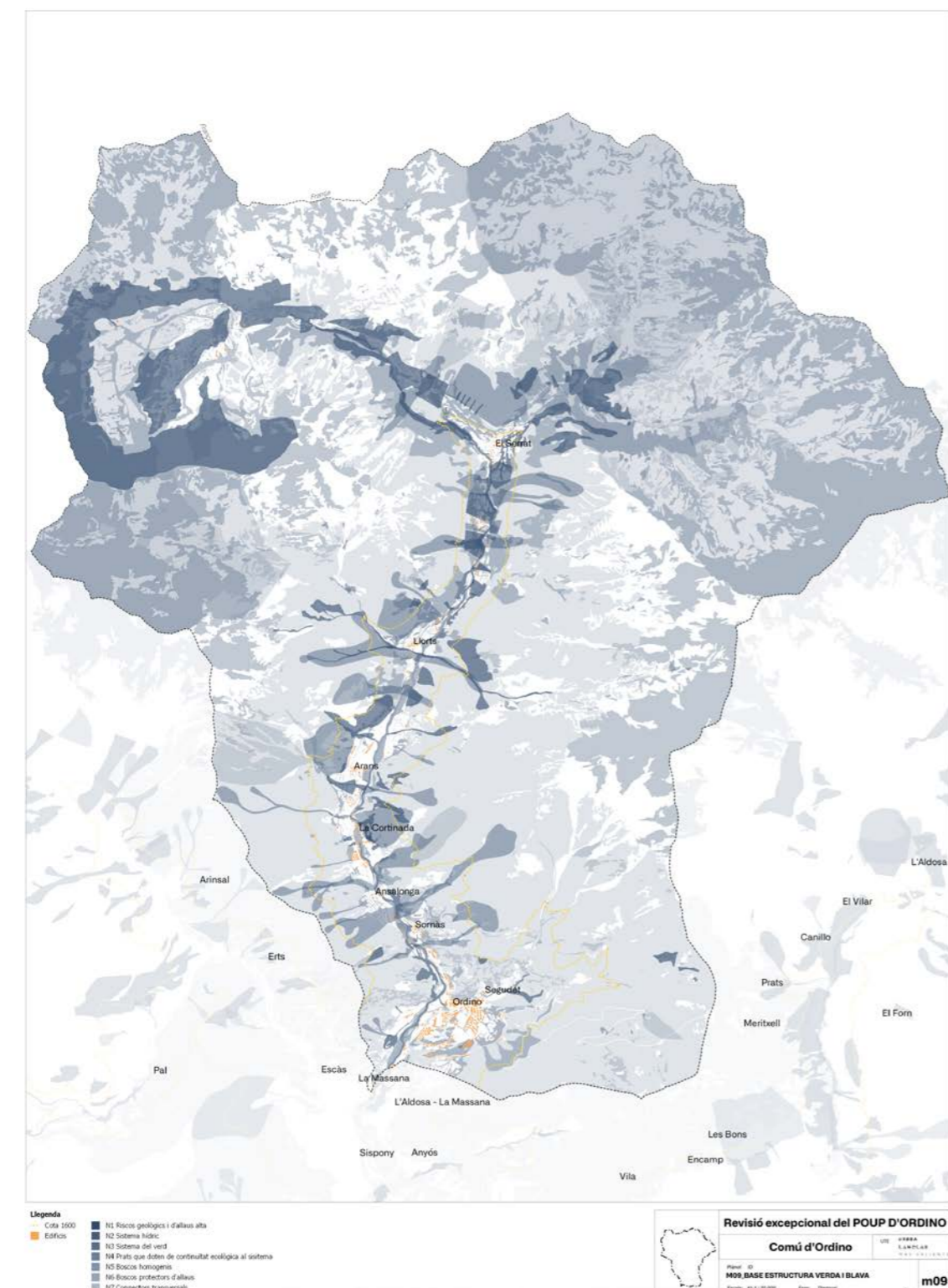
Un dels factors més destacats pel que fa al reconeixement del paisatge i les estructures ecològiques i el seu valor patrimonial és la declaració d'Ordino com a Reserva de Biosfera per part de la UNESCO, que valora la seva riquesa ecològica però també les seves manifestacions culturals que formen part de la Llista del Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat.

Imatge d.06 Síntesi d'ideïtat i valors culturals

2.1.3.1 Estructures ecològiques: infraestructura verda i blava

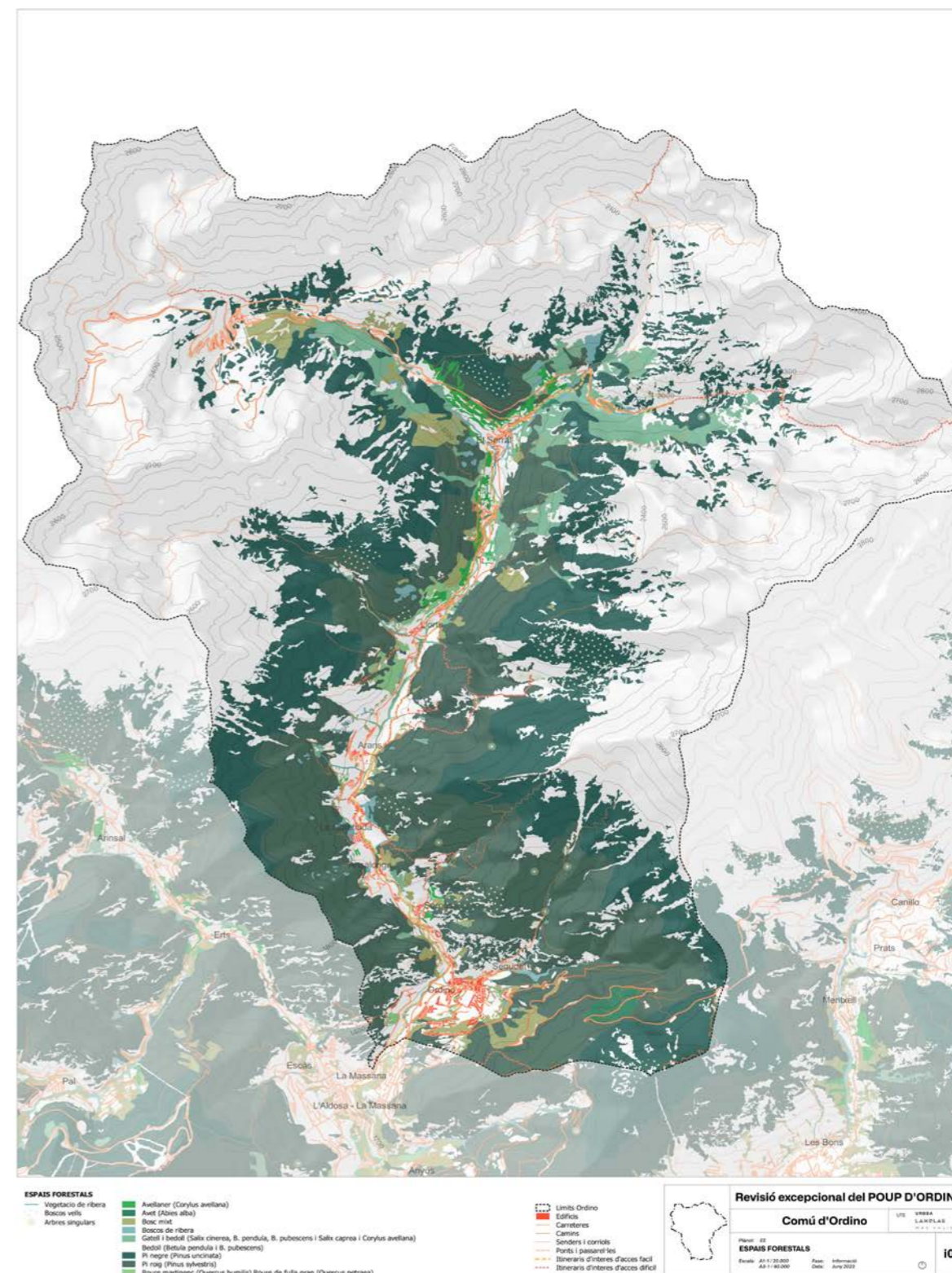
L'estructura de la matriu biofísica és la que esdevé un suport per als processos ecològics i és aquella que proveeix els serveis ecosistèmics que permeten el desenvolupament i l'enriquiment de l'activitat humana en relació als processos ecològics. D'aquesta manera, i com ja s'ha esmentat, no només es materialitza a nivell físic, sinó que compta amb diferents valors socialment atribuïts que doten de sentit aquest suport ecològic.

Imatge d.01 Infraestructura verda-blava

2.1.3.2 Espais forestals

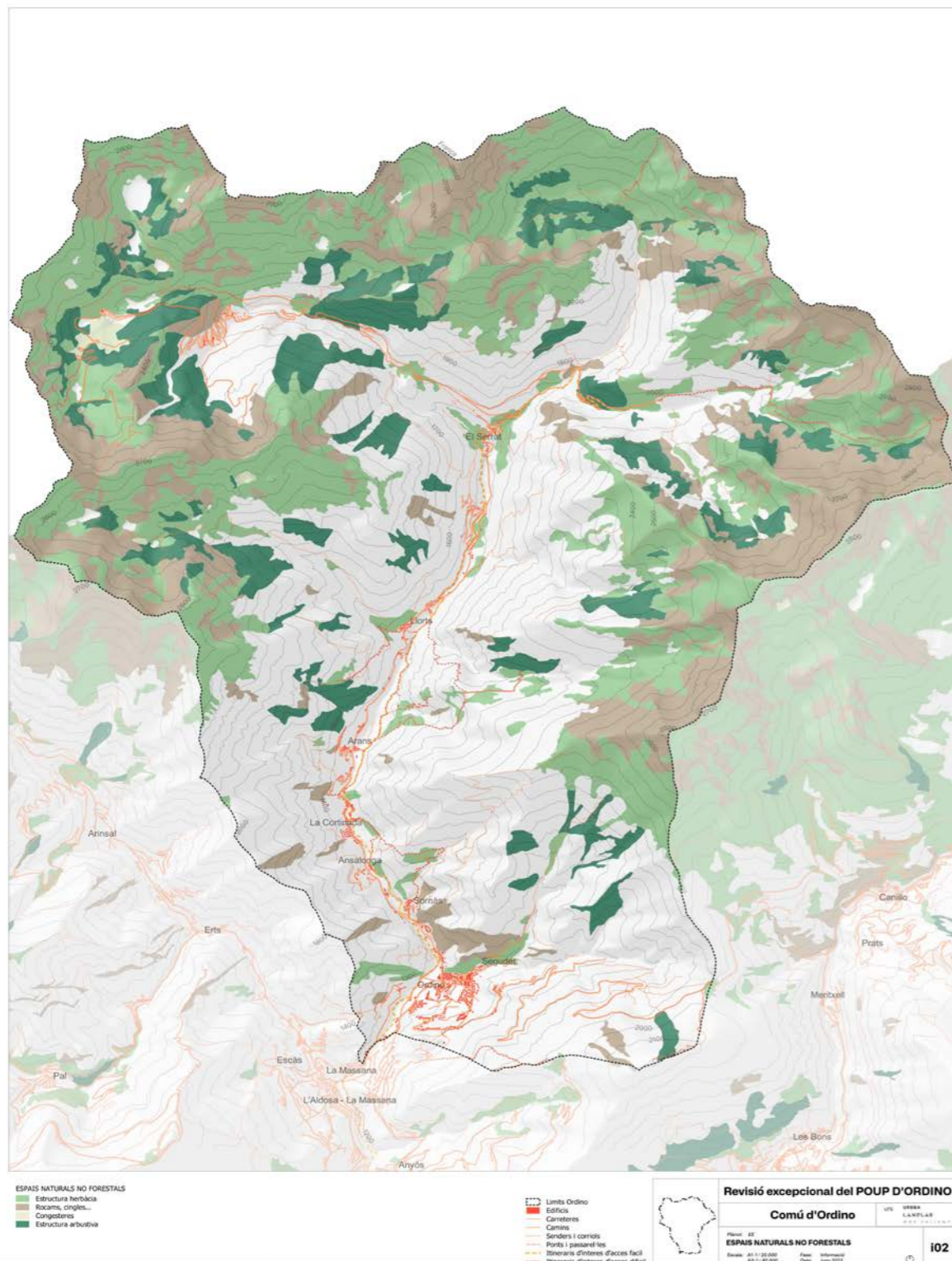
Els espais forestals són aquells que es troben principalment a les vessants dels fons de vall, així com també a les zones de vegetació de ribera. Ocupen la major part del territori i es caracteritzen per espècies com l'avellaner, l'avet, gatell, bedoll, pi roig, pi negre, roure martinenc, així com també per bosc mixt.

Imatge i.01 Espais forestal

2.1.3.3 Espais naturals no forestals

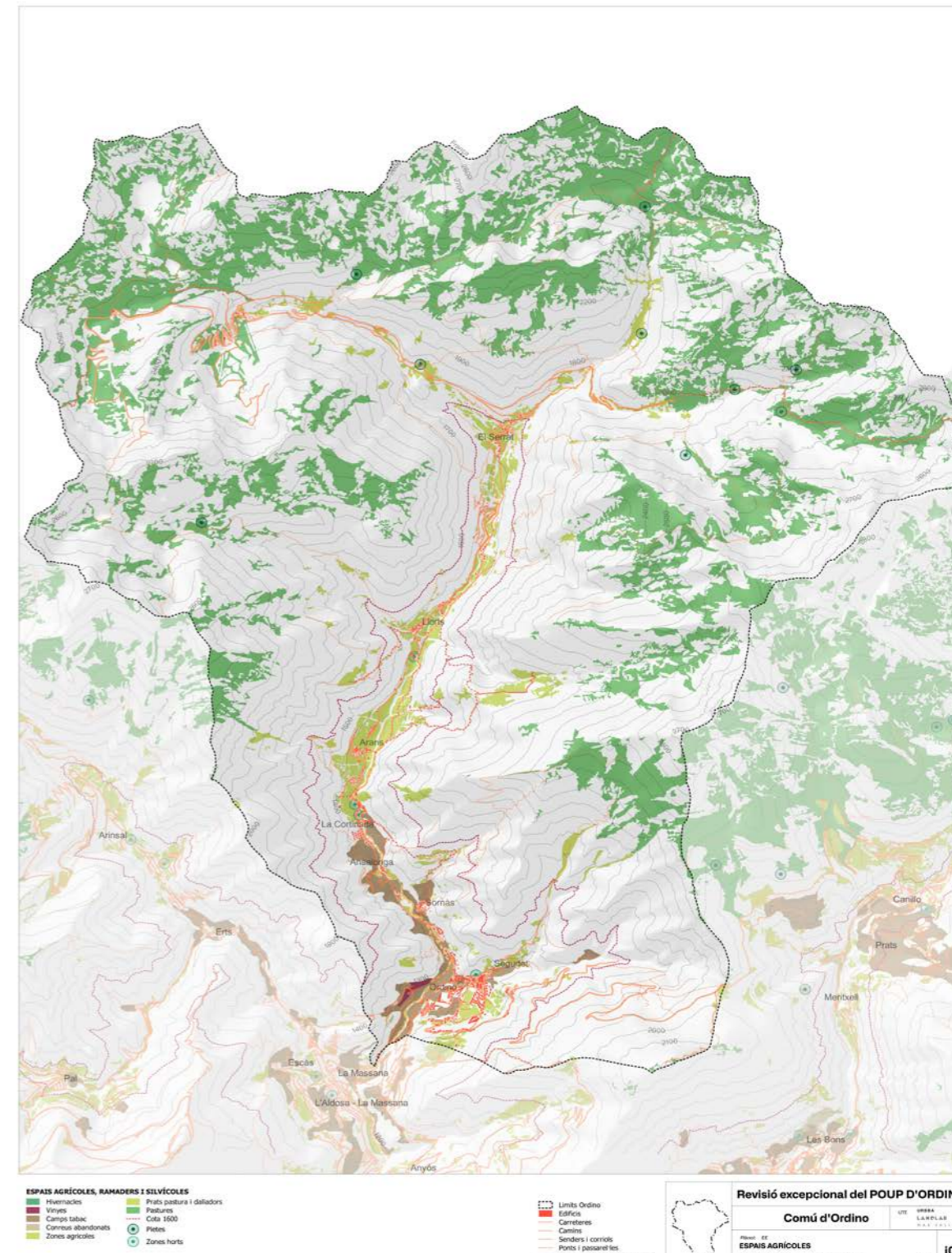
Els espais naturals no forestals són aquells que es troben a les cotes més altes del territori de la parròquia i se situen generalment a la zona més al nord. Es caracteritzen per vegetació herbàcia i arbustiva, rocams i cingles, i congesteres.

Imatge i.02 Espais naturals no forestals

2.1.3.4 Espais agrícoles, ramaders i silvícoles

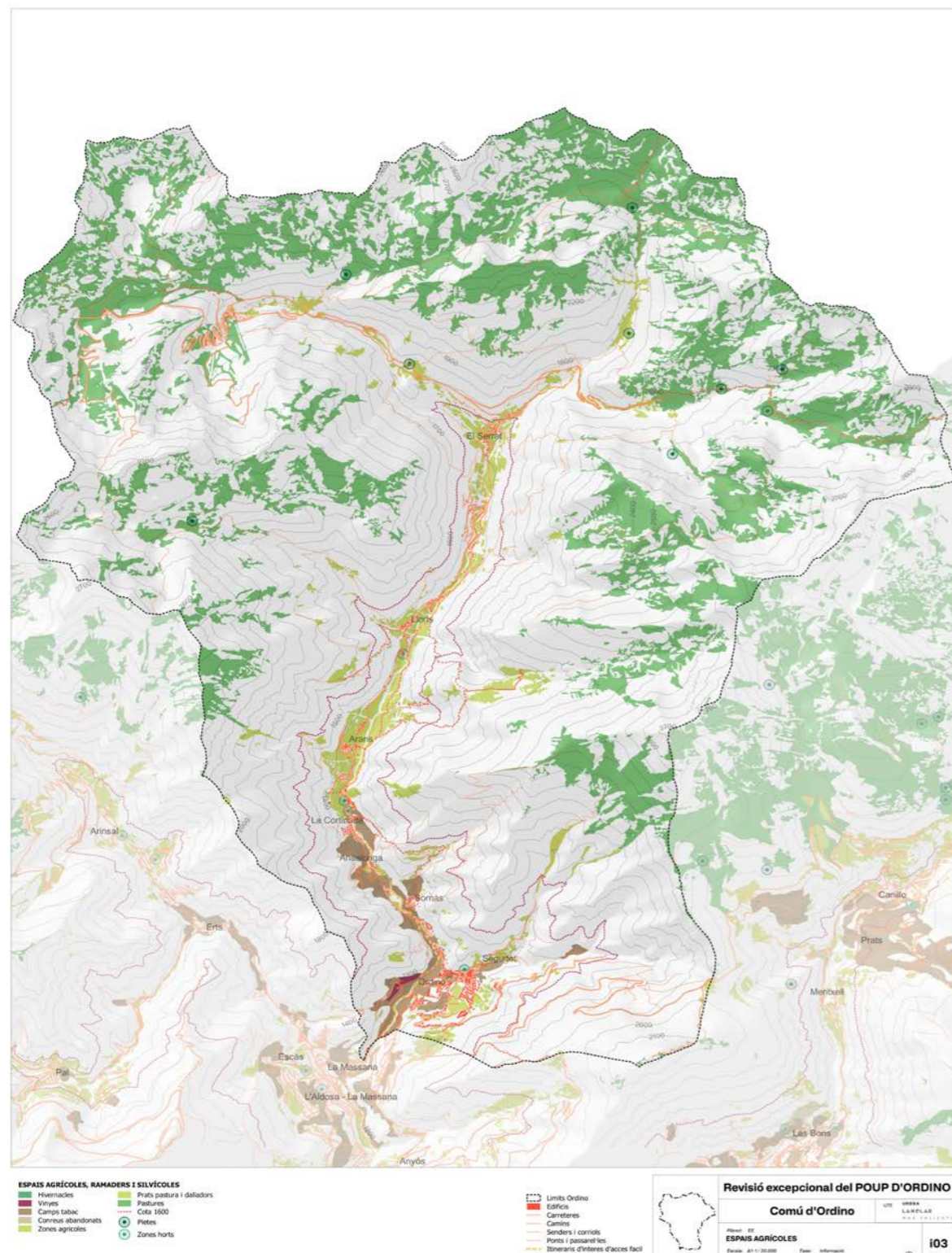
Com la gran majoria dels paisatges antropitzats, les zones agrícoles es troben principalment als fons de vall. Tot i així, les zones de pastura sí que es troben a les cotes més altes de fins a 2700 metres, i especialment al nord de la parròquia.

Imatge i.03 Espais naturals agrícoles, ramaders i silvícoles

2.1.3.5 Espais fluvials i zones humides

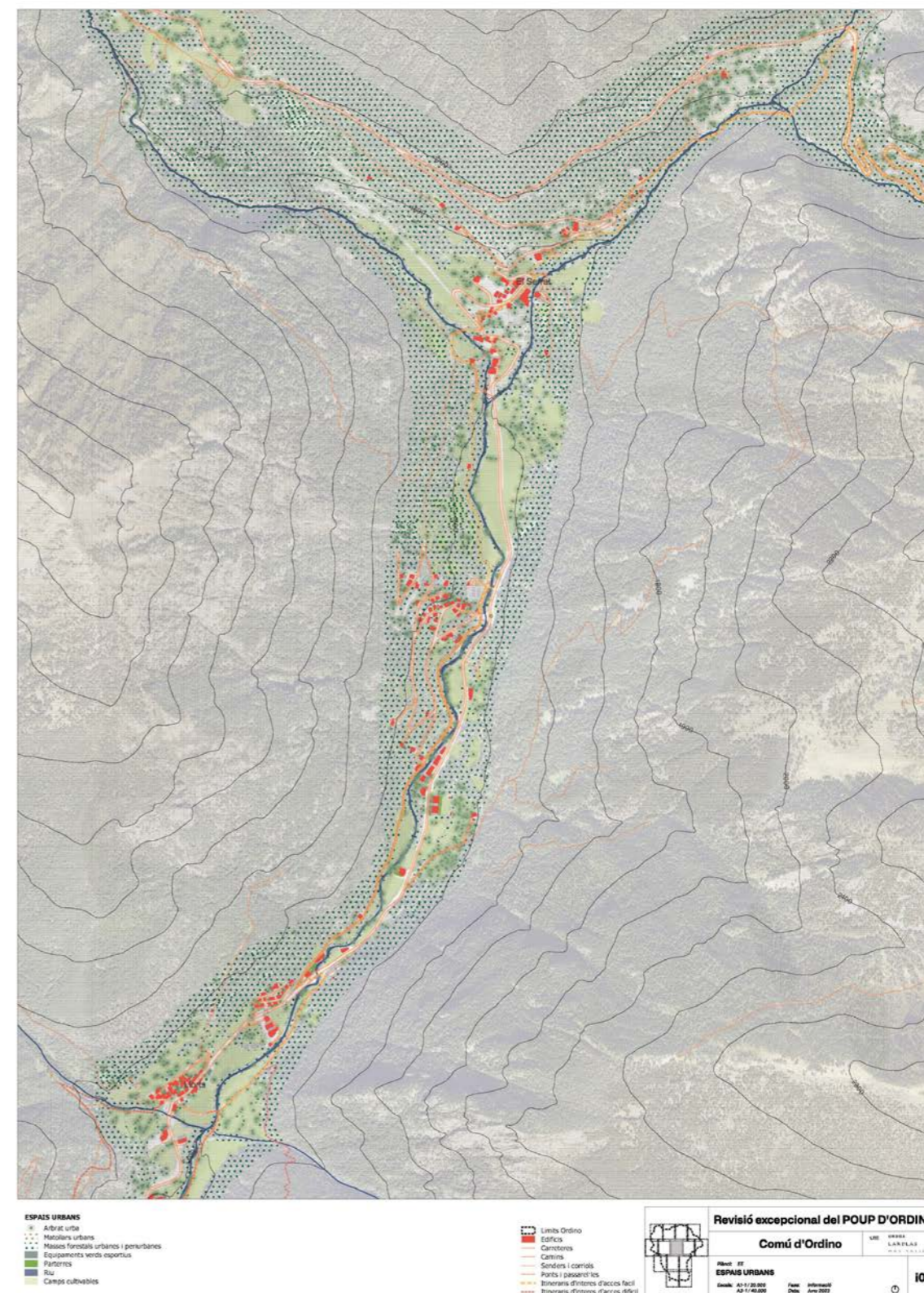
La principal zona fluvial és aquella que va associada al riu que modela el territori de la parròquia d'Ordino, el Valira del Nord i els seus cursos tributaris. Destaquen també les zones de molleres i els embassaments i estanys d'alta muntanya.

Imatge i.03 Espais naturals agrícoles, ramaders i silvícoles

2.1.3.6 Espais urbans

La major part de les zones urbanitzades de la parròquia d'Ordino estan situades als fons de vall, properes a la carretera general número 3 que recorre el territori de sud a nord, des de cap de parròquia, Ordino, fins al nucli de més alçada, el Serrat.

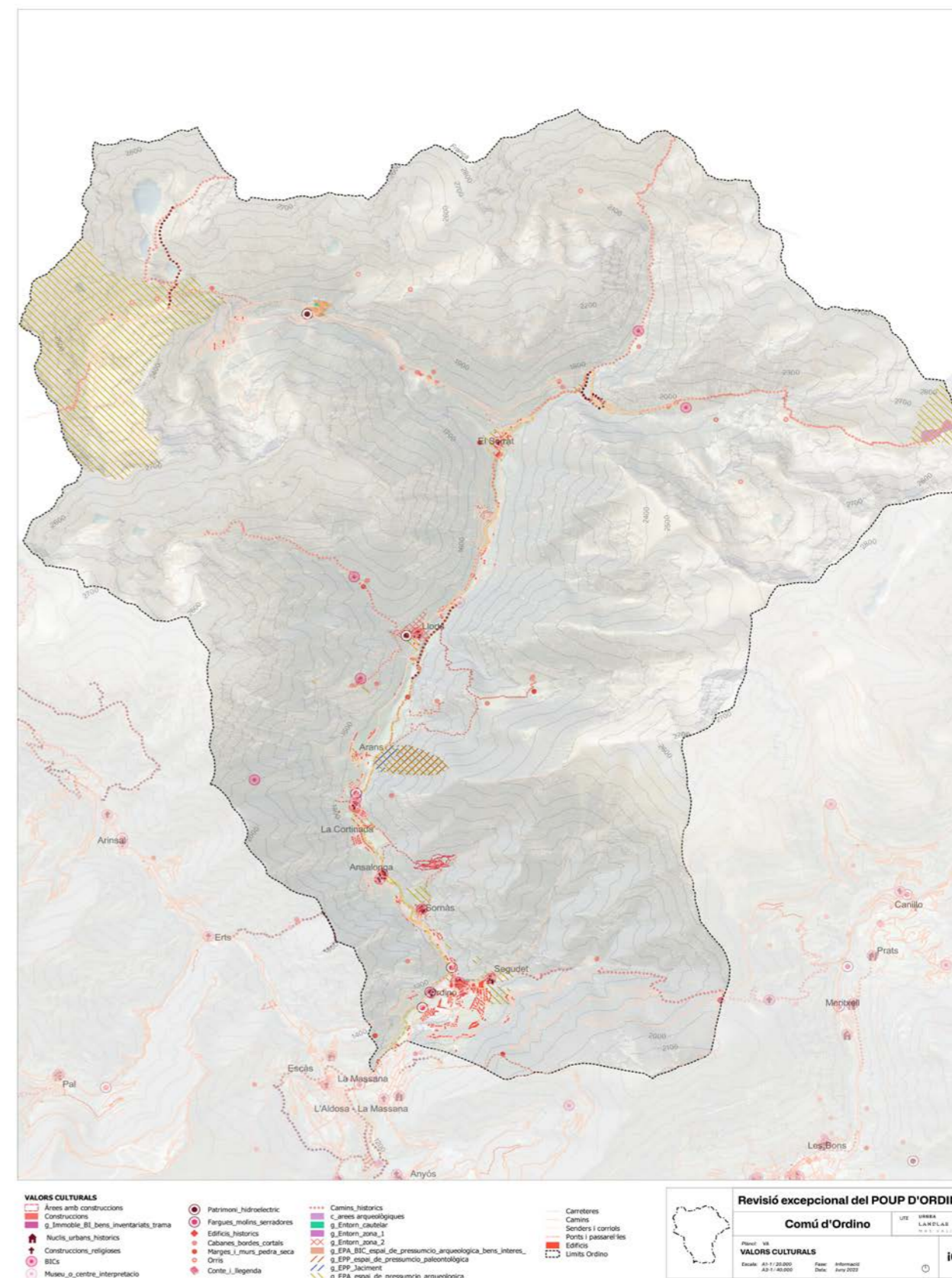
Imatge i.05 La vall del riu Valira del Nord, on s'hi concentren la major part dels assentaments urbans

2.1.4 Valors

Com s'ha esmentat anteriorment, els diferents espais que conformen l'estructura ecològica d'Ordino tenen un conjunt d'elements jurídics, tangibles i intangibles que donen valor a aquests espais. Aquests elements poden ser de caràcter cultural, ambiental, paisatgístic o associats al risc.

2.1.4.1 Valors culturals

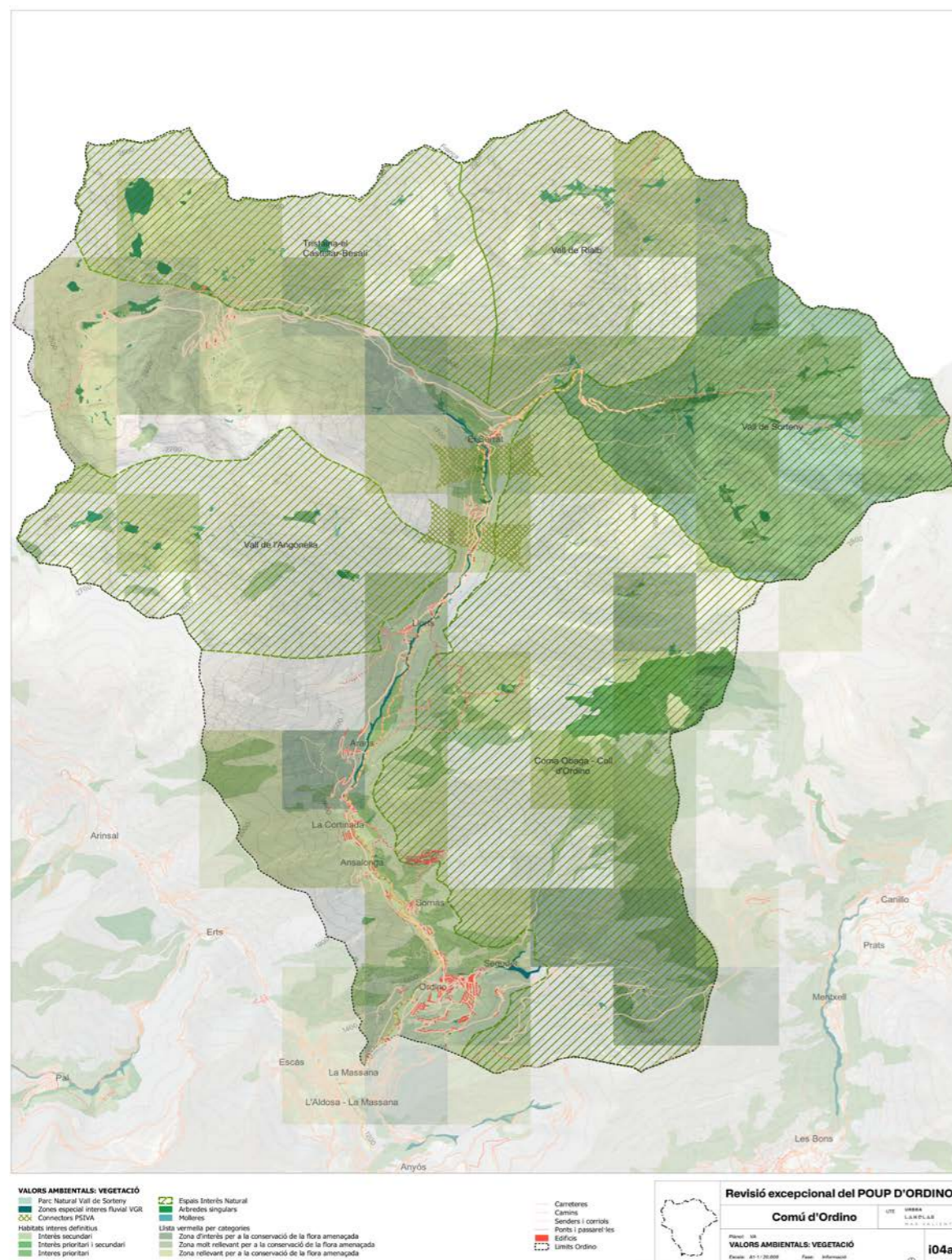
Els valors culturals són aquells que estan associats a les traces que l'activitat humana ha deixat en el territori amb el pas del temps. Això fa referència a patrimoni arquitectònic, equipaments culturals, zones arqueològiques i construccions i camins històrics, però també a elements de l'imaginari col·lectiu i històric com contes i llegendes o tradicions, entre altres.

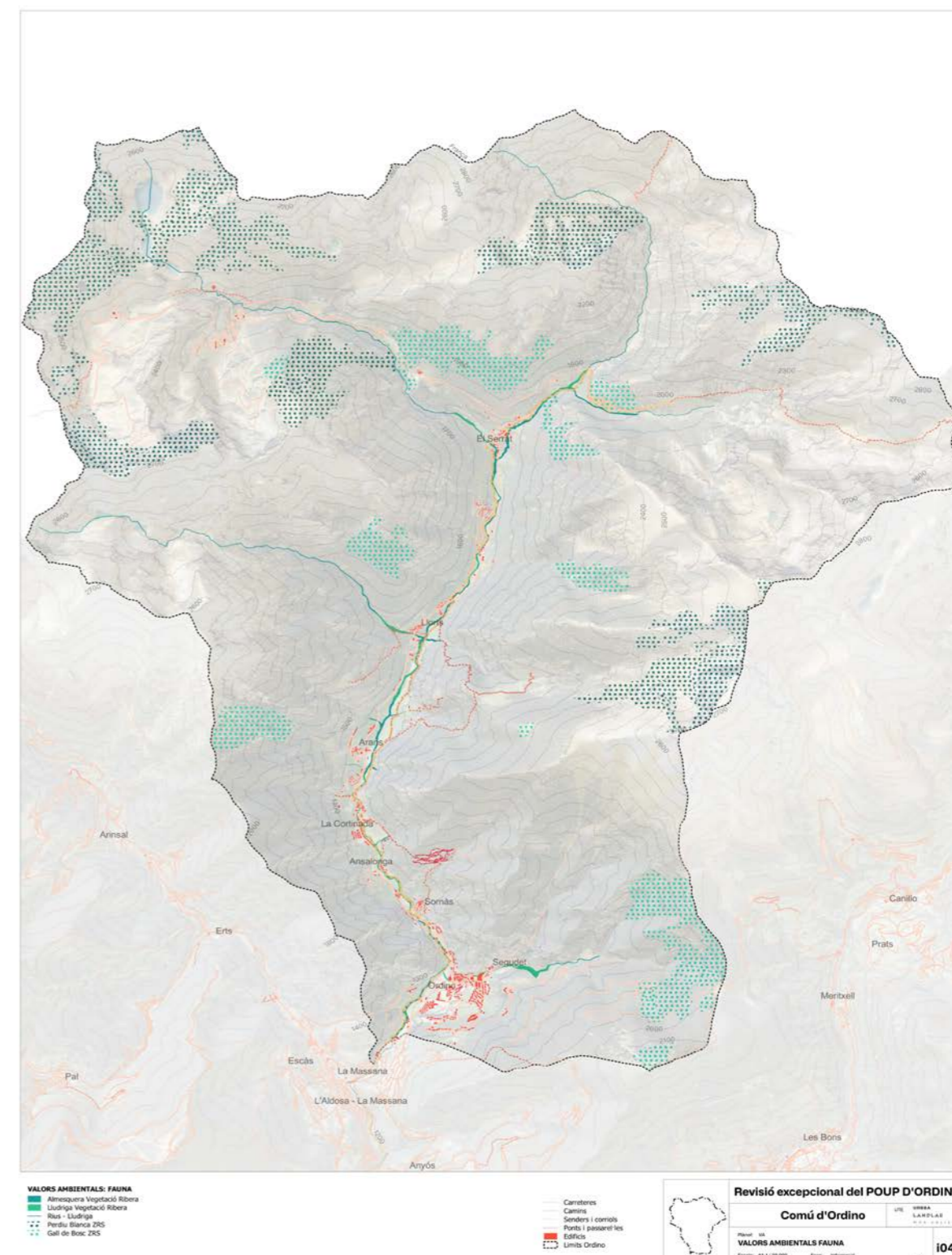
Imatge i.01 Valors culturals

2.1.4.2 Valors ambientals

Els valors ambientals són aquells van associats més directament als processos ecològics de la matriu biogeofísica. Aquests sorgeixen com a agrupació i superposició dels espais protegits i d'interès ambiental i aquells valors relacionats amb les dinàmiques de la vegetació, la fauna i la geologia.

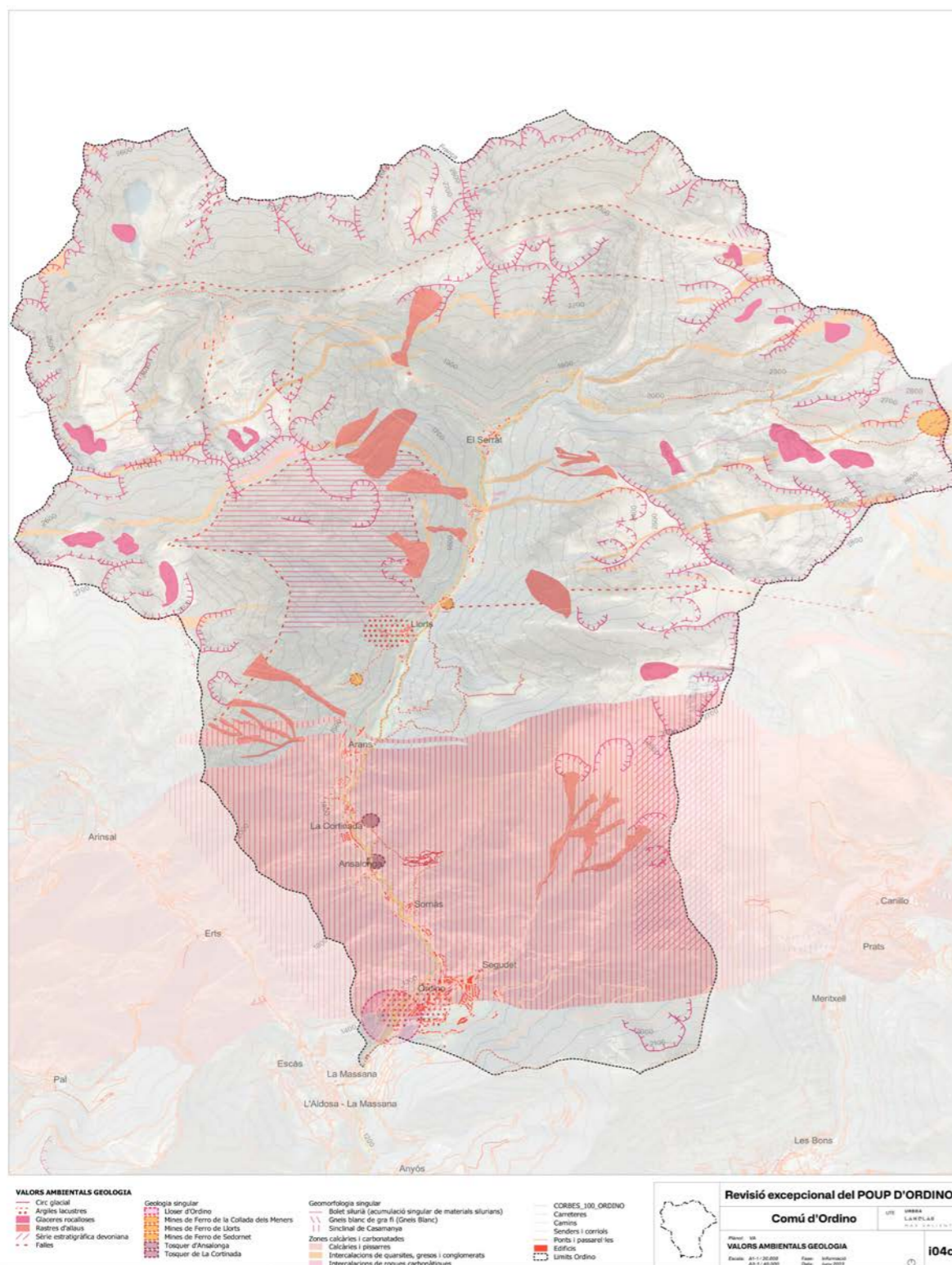
Imatge i.04a Valors ambientals associats a la vegetació

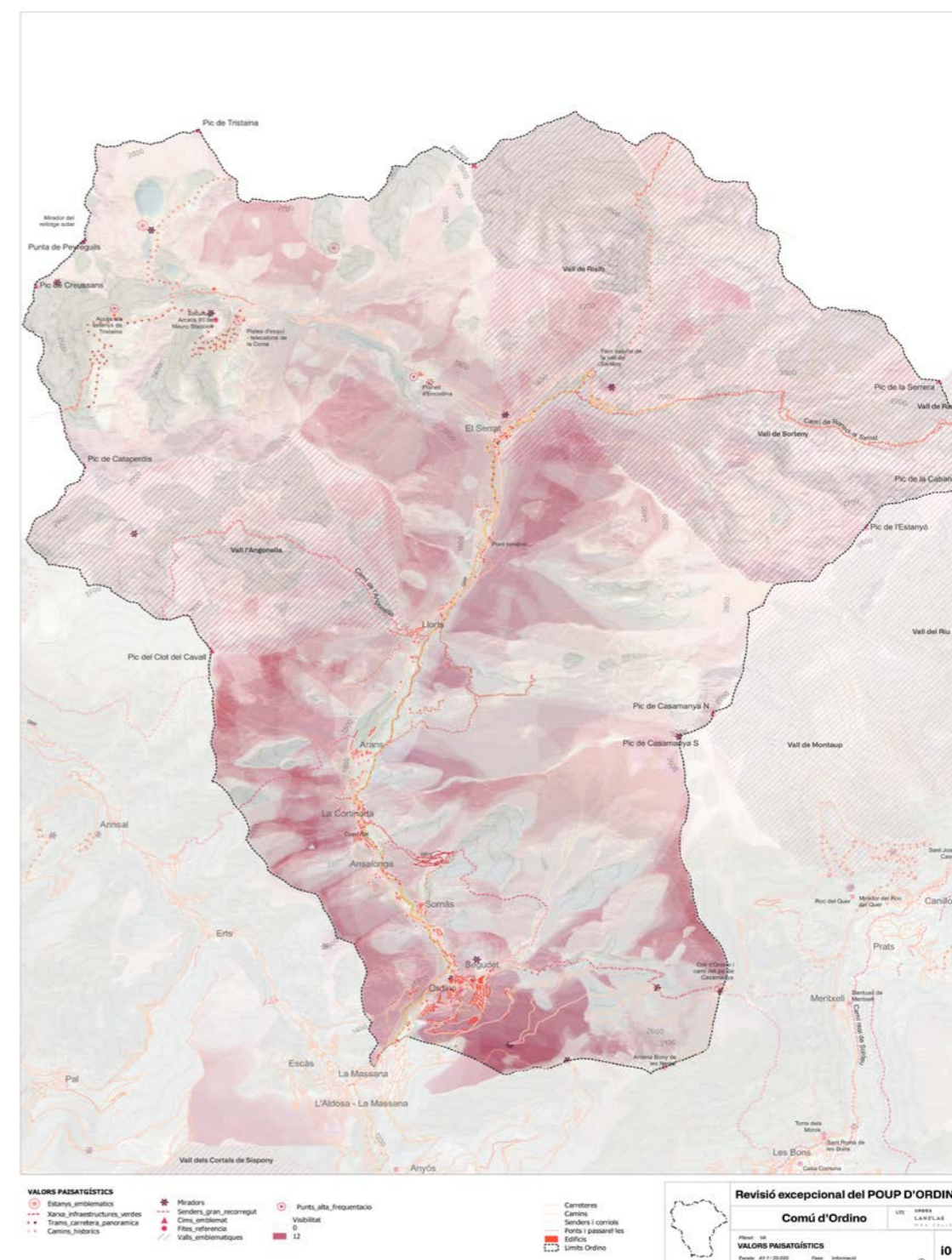
Imatge i.04b Valors ambientals associats a la fauna

2.1.4.3 Valors paisatgístics

Els valors paisatgístics són aquells associats al territori en relació a l'activitat humana. En aquest sentit, la percepció del territori i el paisatge són determinants a l'hora de definir aquests valors. Així, trobem des d'estanys, cims i valls emblemàtiques fins a punts més freqüentats o la visibilitat del propi territori i miradors.

Imatge i.04c Valors ambientals associats a la geologia

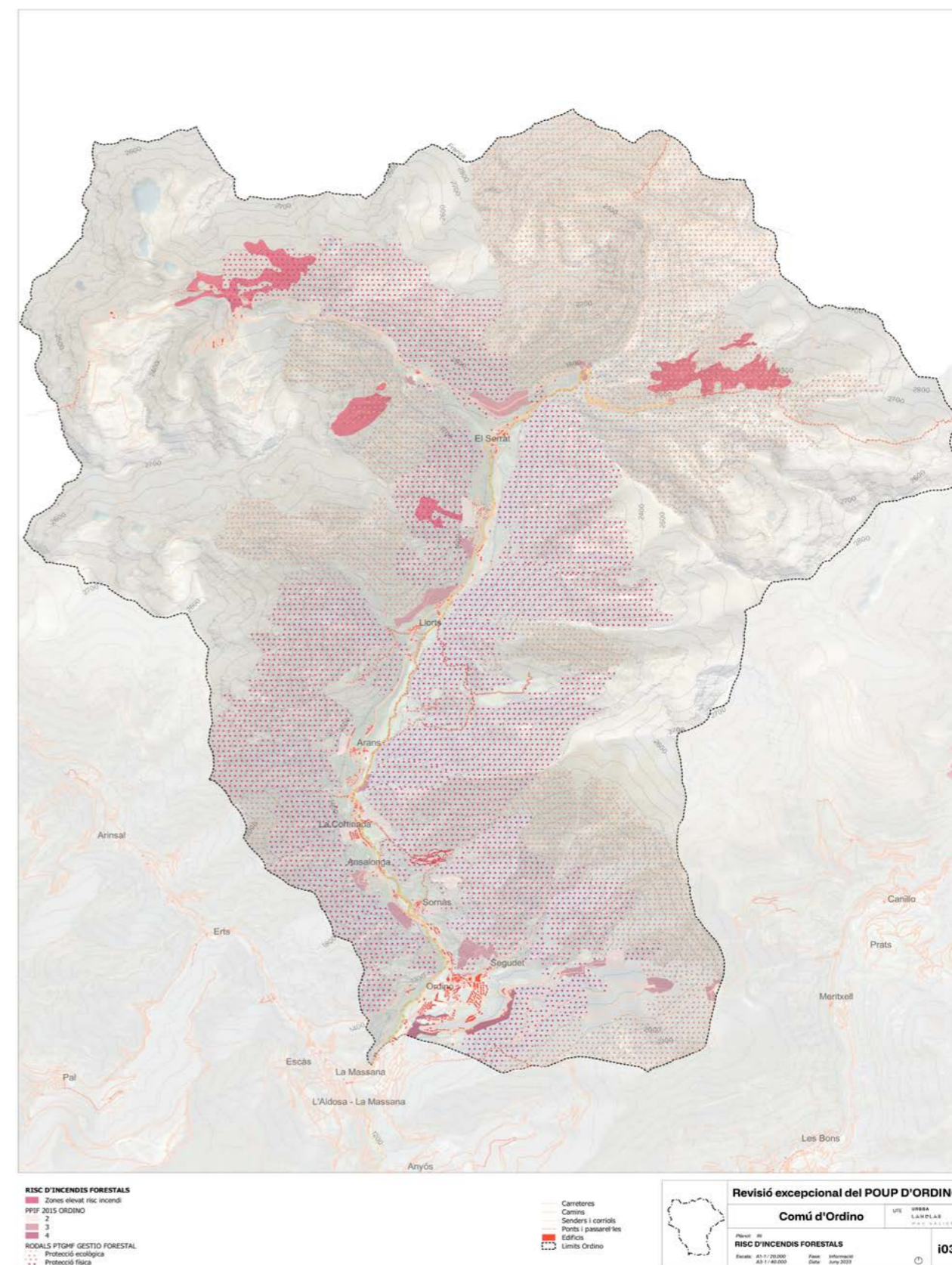

Imatge i.05 Valors paisatgístics

2.1.4.4 Valors de gestió del risc i vulnerabilitat al canvi climàtic

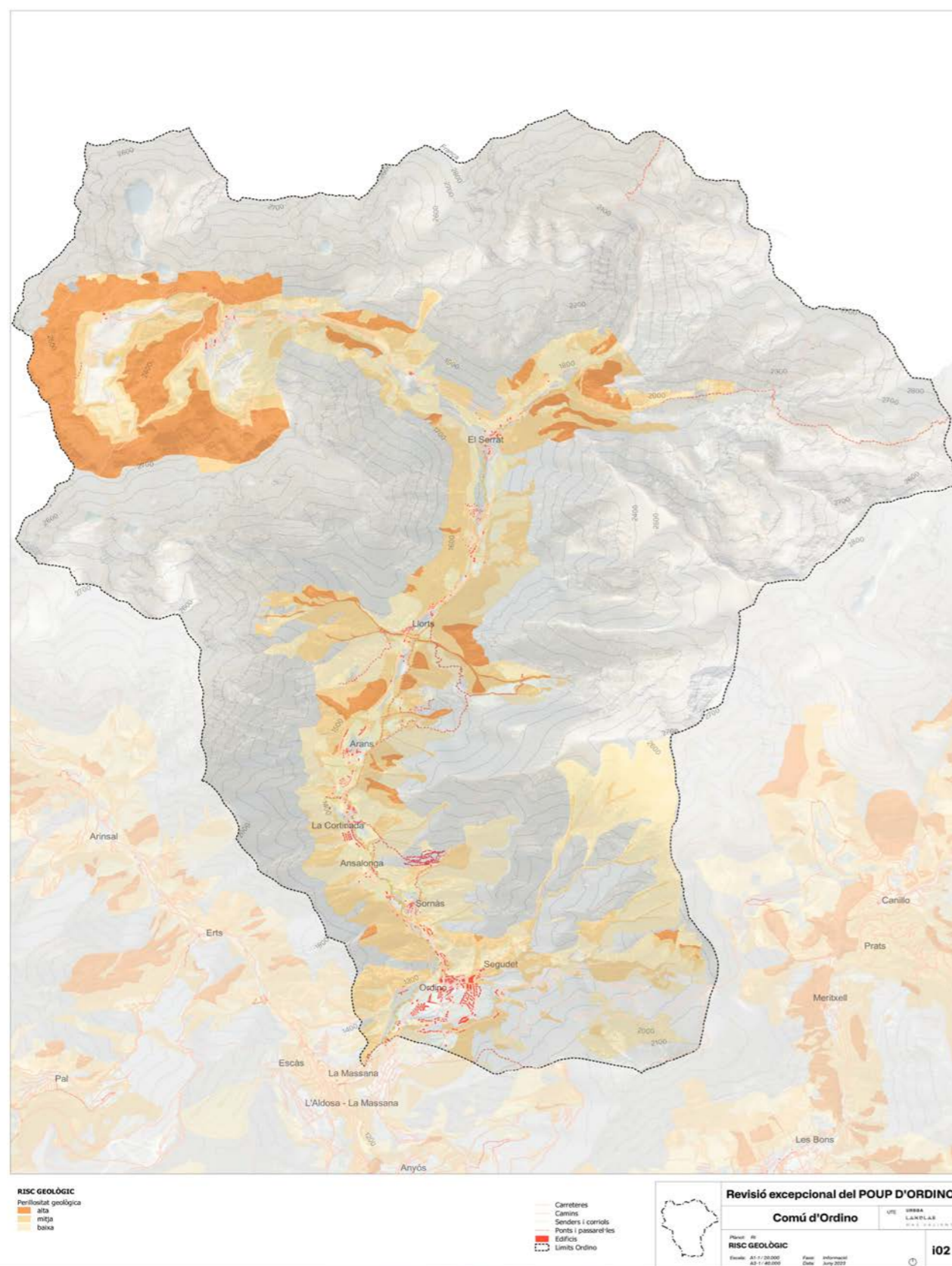
Per a l'anàlisi dels valors, s'inclou el risc com a valor a considerar per a la protecció o la recuperació dels espais. D'aquesta manera, la superposició de les capes relatives als diferents riscos entre elles o amb altres valors permeten determinar la idoneïtat de les zones per a unes determinades activitats o altres. Així, tots aquells espais susceptibles d'impacte en escenaris futurs es converteixen en espais d'oportunitat per a la inclusió de mesures basades en la natura que contribueixin a l'adaptació i la mitigació d'aquests possibles efectes.

2.1.4.5 Risc d'incendis forestals

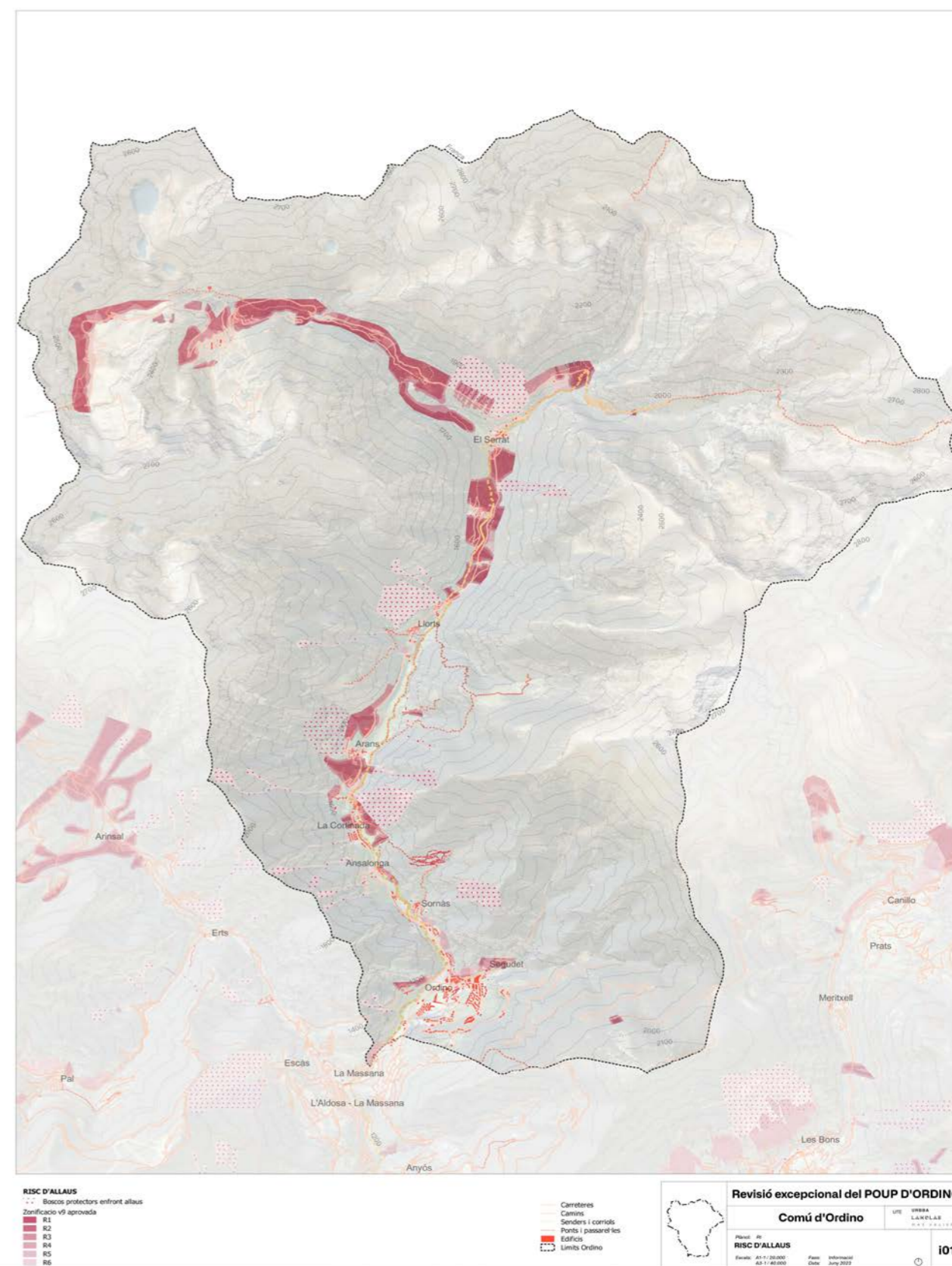
Imatge i.03 Risc d'incendis forestals

2.1.4.6 Risc geològic

Imatge i.03 Risc geològic

2.1.4.7 Risc d'allaus

Imatge i.03 Risc d'allaus

2.2 MODEL TERRITORIAL

2.2.1 Estructura de la propietat

Les dificultats de l'agricultura derivades d'un clima advers i de l'escassetat de terres conreables (3-4% territori andorrà) van implicar que l'economia tradicional andorrana impulsés la ramaderia com a horitzó econòmic forçós. Aquest fet va donar origen a la importància de la propietat comunal del principat, que abasta fins el 94% del territori andorrà.

D'altra banda, les diferents divisions administratives existents - Consell General, Govern, Comú i Quarts- han derivat en una estructura de la propietat pública de titularitat diversa i homogeniament distribuïda dins el territori.

A la parròquia d'Ordino la superfície del sòl públic representa més del 94% de la superfície total. Aquest sòls s'emplacen en un 85,4% vinculats al sòl no urbanitzable i en un 14,6% dins sòls del fons de vall desenvolupables segons el POUP 2019.

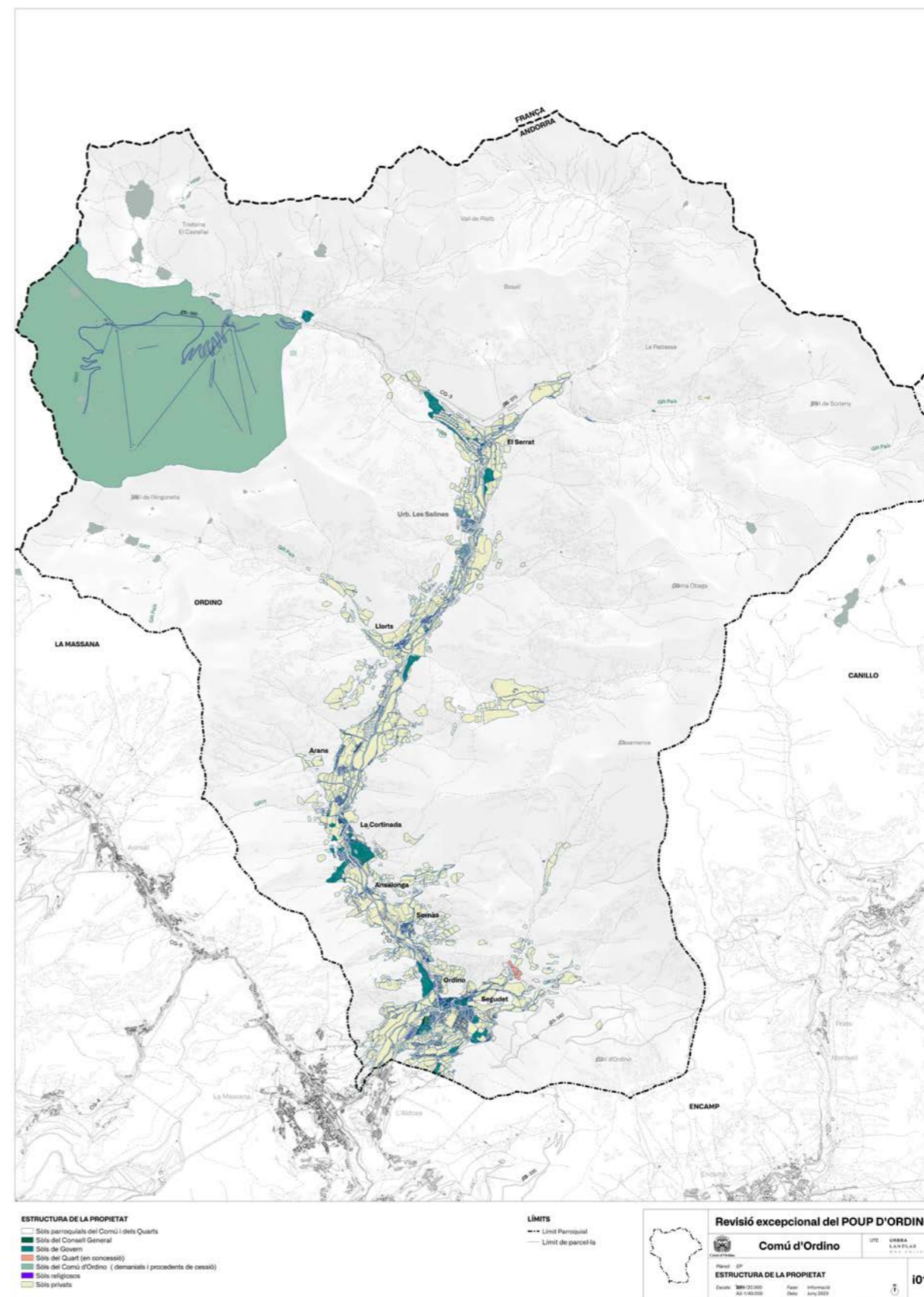
Titularitat	Superfície	%	%	
Sòl Privat	4.814.570,13 m²s	5,682%	5,685%	Privat
Sòl Religios	2.312,52 m²s	0,003%		
Sòl Quart_Concessió	12.960,28 m²s	0,015%	94,315%	Públic
Sòl Govern	640.661,44 m²s	0,756%		
Sòl Consell General	13.221,52 m²s	0,016%		
Sòl Comú d'Ordino	6.909.825,07 m²s	8,155%		
Sòl Quarts i Comú	72.333.880,41 m²s	85,372%		
TOTAL TERME	84.727.431,37 m²s	100,000%		

Règim	Superfície	%	%	
Sòl no urbanitzable	72.333.880,41 m²s	85,372%		
Altres	12.393.550,96 m²s	14,628%		
TOTAL TERME	84.727.431,37 m²s	100,000%		

Taula 1. Estructura de la propietat

Diagnosi:

- El percentatge de sòl públic és elevat, amb més del 94% de la superfície del sòl, per tant, el sòl públic presenta oportunitats per fer polítiques com a resposta a necessitats detectades.
- Es detecta sòl públic amb dues condicions diferenciades. Aquells sòls demaniais i aquells sòls patrimonials.
- La majoria del sòl públic es troba fora dels nuclis urbans. És a través del planejament urbanístic que es poden adquirir sòls públics dins dels nuclis urbans que permetin augmentar la qualitat de vida, amb propostes programàtiques concretes.
- El planejament vigent presenta un plànol d'ordenació i sectors de creixement que és essencialment un plànol de cadastre, en el qual tot el sòl privat és susceptible de ser desenvolupat i esdevenir urbà.
- El planejament urbanístic ha de ser una eina per definir el model ambiental, econòmic i social del futur territori d'Ordino, independentment de la propietat del sòl

Imatge i.01 Estructura de la propietat

2.2.2 Creixement i evolució urbana de la Parròquia

Model històric de poblament.

Les condicions climàtiques i el sistema econòmic tradicional fins fa pocs anys vigent a les Valls d'Andorra, basat en l'explotació agrícola i en la cria de bestiar, han condicionat també la forma de poblament de la parròquia d'Ordino. La necessitat d'aprofitar al màxim la poca superfície cultivable i la recerca de terres on establir cultius, amb les limitacions imposades pel clima, el relleu rocós i l'alçada, ha constituït un factor determinant en la localització del poblament humà.

Històricament la fixació de la població va seguir dues lògiques contràries i diferenciades:

- Entre els 1600m i 2400m es produeix un hàbitat dispers vinculat a les vessants de les muntanyes, de casa aïllada de caràcter temporal, castigat pel clima i afavorit pels intents de proximitat al lloc de treball.
- Al fons de vall es produeix un agrupament en nuclis de població afavorit pels inconvenients climàtics i les avantatges econòmiques i socials.

Aquesta contradicció entre la necessitat de dispersió i la tendència a l'agrupació es tradueix en la creació d'una aglomeració principal que funciona com a cap de Parròquia, al voltant de la qual graviten petites aglomeracions urbanes més o menys importants. Ordino, el cap de parròquia, constitueix el centre de gravetat de tota la vida col·lectiva i lloc d'intercanvi privilegiat on es concentren principalment els comerços i l'administració.

El principal poblament de la parròquia d'Ordino es desenvolupa al fons de vall, a les seves vessants adjacents i evitant sobrepassar l'alçada dels 1600m. D'aquesta manera, al llarg de la principal via històrica de comunicació, el camí ral, s'han consolidat set assentaments poblacionals o petits nuclis. El cap de parròquia es situa a la part més septentrional del territori, allà on la cota d'alçada és inferior i on hi conflueixen les principals vies de comunicació.

Situació.

El nucli d'Ordino es situen al fons de vall o en la seva vessant adjacent, en terrenys fora de les àrees cultivables on el pendent no és extremadament pronunciat (mai per sobre del 50%), i lluny de riuades, allaus o peus de torrent. De manera excepcional es localitzen en llocs planers. A continuació es presenta una breu descripció de l'assentament històric de cadascun dels set nuclis de la parròquia.

- Ordino. Situat al fons de vall, en pendent, a les primeres costes de la vessant, generalment sobre terreny rocós, preservant terres agrícoles i cercant millor exposició solar.
- Sornàs. Situat al fons de vall, en pendent, a les primeres costes de la vessant, generalment sobre terreny rocós, preservant terres agrícoles i cercant millor exposició solar. Tocant la penya rocosa.
- Ansalonga. Situat al fons de vall al marge del riu. Tocant la penya rocosa.
- La Cortinada. Situat al fons de vall al marge del riu, sobre un espai relativament pla tocant la penya rocosa.
- Arans. Situat al fons de vall, en pendent, a les primeres costes de la vessant, generalment sobre terreny rocós, preservant terres agrícoles i cercant millor exposició solar.
- Llorts. Situat al fons de vall, en pendent, a les primeres costes de la vessant, generalment sobre terreny rocós, preservant terres agrícoles i cercant millor exposició solar.
- El Serrat. Situat al fons de vall, en pendent.

Orientació.

L'orientació i l'assolellament són elements essencials i determinants per l'elecció dels llocs d'assentament dels nuclis, així com de la forma i l'estructura que presenten. La lògica de mantenir visuals i l'assolellament es veu reflectida en la posició de les edificacions, i també és la raó per la qual la densitat és més feble als pobles situats al fons de vall que ens els que es troben en pendent, en els quals les façanes quasi sempre es disposen perpendiculars a la lloma, variant majoritàriament de sud-est a sud-oest.

Estructura.

El pendent del terreny on es produeixen els assentaments, així com la seva orientació i posició respecte el riu, condicionen la manera com s'estructuren aquests nuclis. A continuació es descriuen breument els principals trets característics de la seva estructura:

- Ordino. Desenvolupament mixt en el punt d'encontre entre dues valls.
- Sornàs. Desenvolupament vertical per garantir millor orientació.
- Ansalonga. Desenvolupament horitzontal paral·lel a l'eix de la vall. Totes les cobertes perpendiculars a l'eix de la vall.
- La Cortinada. Desenvolupament mixt. Estructura històrica caracteritzada per cert desordre i densitat reduïda, on el relleu imposa poques limitacions i permet la dispersió i l'aparició d'espais de cultiu entre les edificacions.
- Arans. Desenvolupament horitzontal paral·lel a l'eix de la vall.
- Llorts. Desenvolupament horitzontal, en el sentit corbes topogràfiques amb forma allargada i estreta seguint eix de la vall.
- El Serrat. Desenvolupament mixt en el punt d'encontre entre valls.

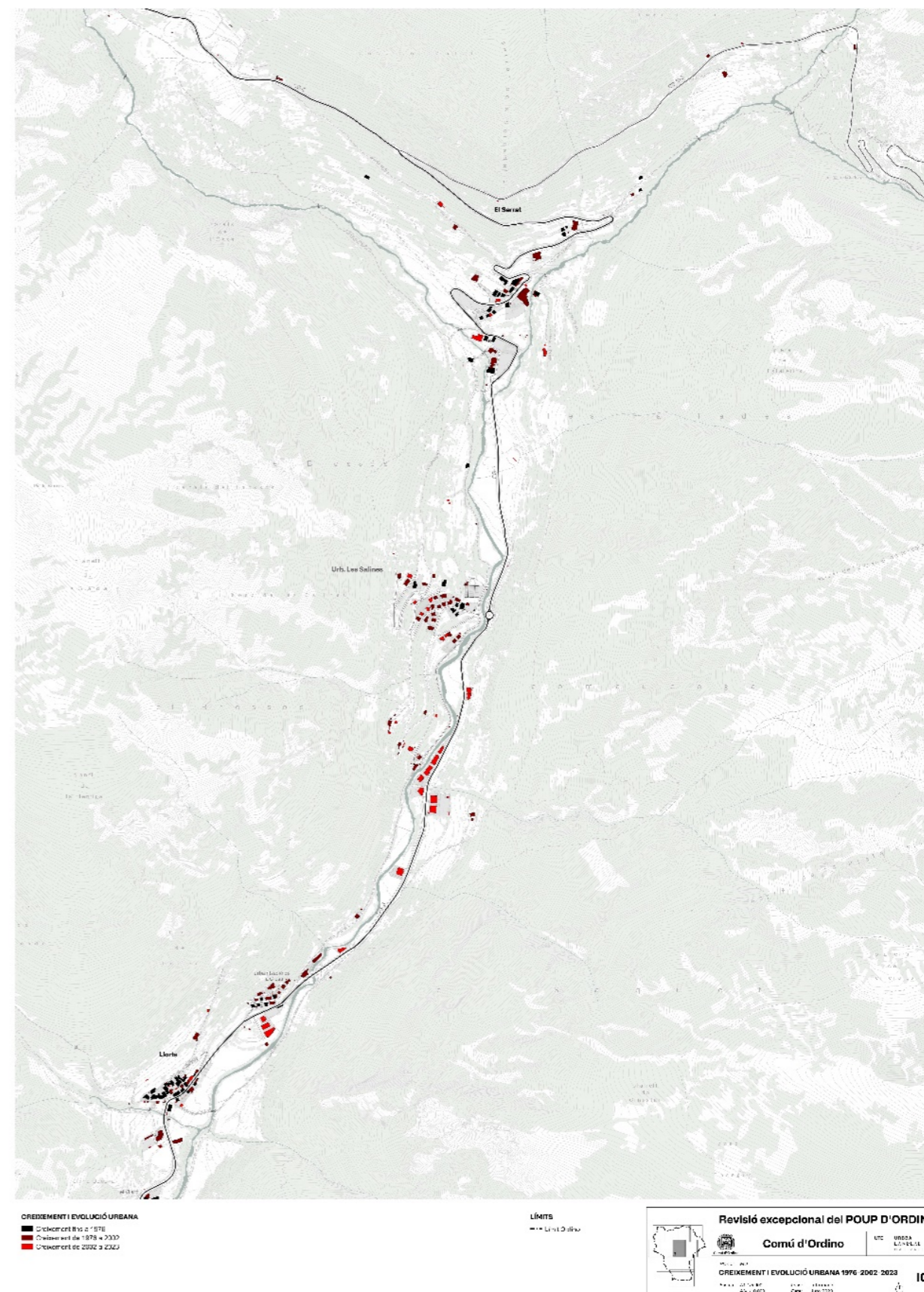
Tipologia.

Degut a la situació del nucli majoritàriament en pendent, la tipologia edificada tradicional tendeix a desenvolupar-se més en alçada que en horitzontal, amb planta baixa i dos pisos, a vegades tres, celler i amb possible doble accés. Els habitatges es construeixen en llocs ben orientats, arrecerats i protegits del vent amb una arquitectura adaptada al medi també amb l'elecció de materials de construcció obtinguts de l'entorn natural.

Pot apreciar-se com la situació de les primeres aglomeracions urbanes del territori d'Ordino respon a una lògica d'adaptació al terreny, en la recerca de la proximitat a les terres de cultiu sense arribar a ocupar els terrenys que poden ser explotats, evitant ocupar els pendents superiors al 50% i l'alçada dels 1.600m, així com cercant una bona orientació i comunicació. La tendència a l'agrupament degut a la rudesia del clima i la transformació de la vall pel seu màxim aprofitament ha donat com a resultat un paisatge d'identitat de fons de vall amb petits assentaments i entorns immediats dominats pels cultius de gran valor turístic i cultural.

Diagnosi:

- Lògica diferenciada del model d'assentament en funció de l'accessibilitat i l'altimetria.
- Al fons de vall. Model polinuclear amb aglomeració principal a sud. A partir dels 1.600m apareixen cases aïllades vinculades al medi i a l'activitat rural.
- Alt valor d'identitat del model territorial d'assentament urbà que estructura la parròquia i existència d'una lògica diferenciada dels assentaments tradicionals.
- Alt valor patrimonial del paisatge identitari del fons de vall amb petites aglomeracions amb entorns immediats dominats pels cultius .

Imatge i.01c Creixement i evolució urbana 1976-2002-2023

Creixement modern: l'expansió turística i el Camp de Neu

A partir dels anys setanta un canvi del model econòmic de la Parròquia amb l'expansió turística i la inauguració del Camp de Neu d'Arcalís (1983) comportà l'inici d'un procés d'edificació de nous habitatges i l'aparició de petites urbanitzacions unifamiliars i creixements plurifamiliars aliens a la lògica de població i tipologies tradicionals.

La Urbanització de les Salines, la Urbanització de la Closa, alguns dels xalets de la Cortinada, les urbanitzacions La Clota o les Pletes de Terra Major i dels Mollassos són urbanitzacions consolidades durant aquest període.

A banda d'aquests primers creixements en forma d'urbanització aïllada, durant l'etapa compresa entre 1976 i 2002 i durant el darrer període de 2002 fins l'actualitat, els creixements dels nuclis existents i en particular el creixement longitudinal al llarg de les carreteres CG-3 i CS-340 ha iniciat un procés doble:

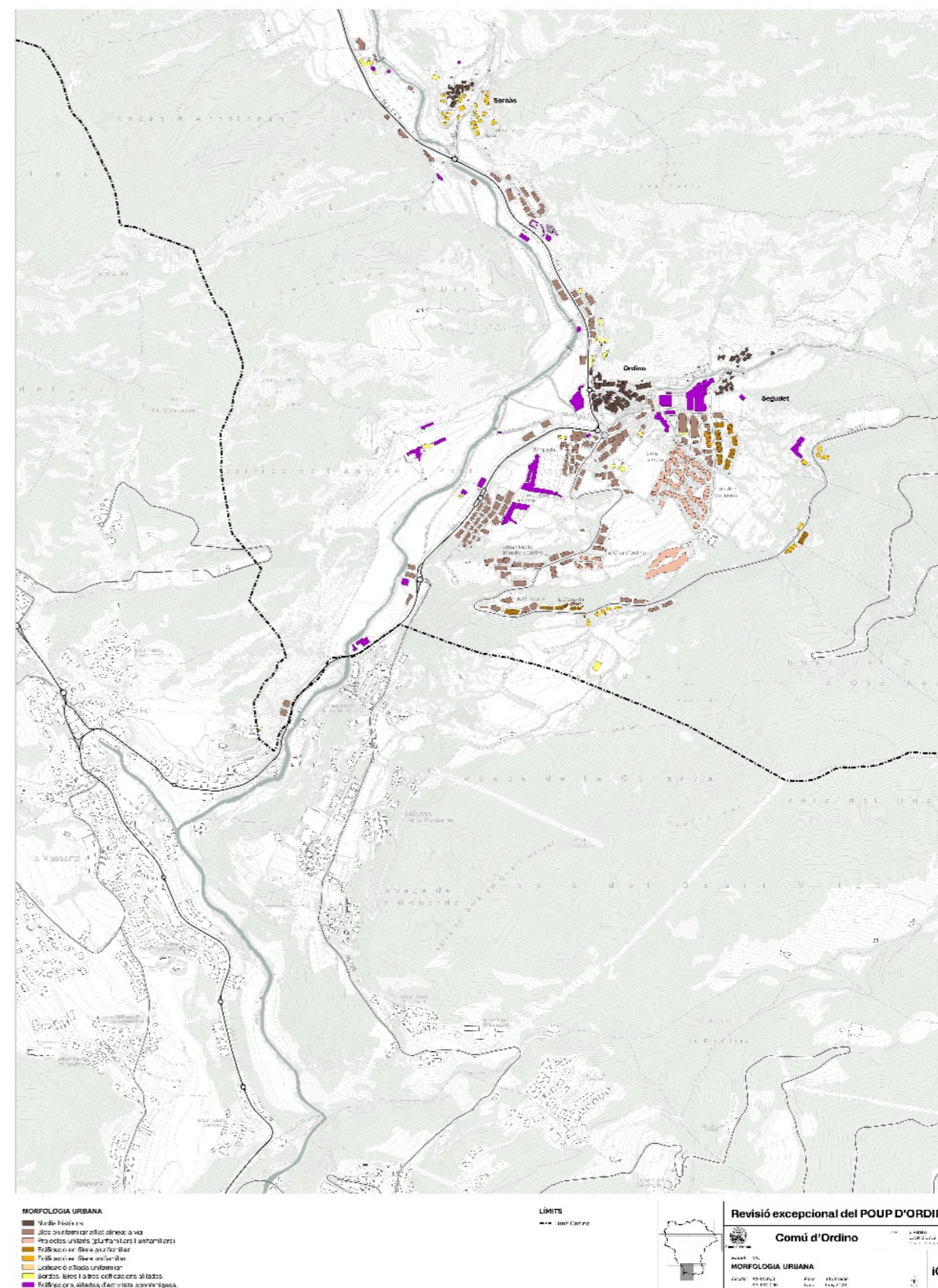
- Una consolidació de nous assentaments de cohesió social amb serveis i activitats que esdevenen noves aglomeracions de centralitat dintre de la parròquia;
- Un nou creixement amb tipologies i volums majoritàriament poc sensibles a l'entorn natural i lògiques d'assentament allunyades del model històric de poblament dels nuclis, resultant en un deteriorament del model històric territorial que estructura la parròquia.

Aquests creixements han provocat una pèrdua de la identitat dels nuclis històrics, una indeterminació del model territorial d'assentament i una pèrdua de la permeabilitat dels assentaments amb el medi natural.

La Urbanització de les Bordes d'Arans, la Urbanització de les Massenelles, els Clotassos, la Gonada, La Urbanització de Ribes d'Arans o la urbanització de Baró són creixements produïts durant aquest període, que van aparèixer alineats a la CG-3 o a la CS-340.

Diagnosi:

- Procés de deteriorament del model territorial que estructura la parròquia i la lògica dels assentaments tradicionals.
- Desvirtualització de la identitat dels nuclis històrics i pèrdua de la permeabilitat i relació dels assentaments amb el medi natural.
- Aparició de noves construccions amb distanciament de les tipologies i volumetries tradicionals.

Imatge i.02a Morfologia urbana

2.2.3 Població i societat

2.2.3.1 Població

Segons la informació de l'estudi Demogràfic i caracterització ambiental d'Ordino elaborat per Anthesis Lavola (Agost 2022) i actualitzat amb dades desembre 2022, Ordino té una població resident a desembre de 2022 (dades Comú) de 5.426 habitants i una població equivalent de 7.756 habitants.

El pes demogràfic de la parròquia d'Ordino dins Andorra (2021) és baix, ja que representa el 6,4% del total de població, sent la segona parròquia amb menys pes.

Dins la parròquia d'Ordino la població es reparteix entre 7 (8) entitats, sent Ordino la que registra el 61% de la població de tota la parròquia, seguit de La Cortinada (18%).

Any	Població		Població							
	Població	%	Ordino+Segudet	Sornàs	Ansalonga	La Cortinada	Arans	Llorts	El Serrat	
2010	4.396		2.847	198	40	785	214	163	149	
2011	4.322	-1,7%	2.822	183	52	755	217	155	138	-7,4%
2012	4.417	2,2%	2.897	184	55	743	231	154	153	10,9%
2013	4.546	2,9%	2.962	194	55	777	223	168	167	9,2%
2014	4.675	2,8%	3.035	185	59	808	224	181	183	9,6%
2015	4.687	0,3%	3.014	240	59	809	217	162	186	1,6%
2016	4.810	2,6%	3.107	245	58	822	218	175	185	-0,5%
2017	4.828	0,4%	3.057	255	58	845	239	175	199	7,6%
2018	4.937	2,3%	3.127	246	56	869	239	180	220	10,6%
2019	5.110	3,5%	3.199	294	53	874	238	217	235	6,8%
2020	5.197	1,7%	3.210	324	55	906	231	223	248	5,5%
2021	5.274	1,5%	3.266	328	57	925	232	229	237	-4,4%
2022	5.426	2,9%	3.332	343	52	954	239	248	258	8,9%
	Promig	1,8%	1,3%	5,1%	2,6%	1,7%	1,0%	3,8%	4,9%	
			61%	6%	1%	18%	4%	5%	5%	

Quadre població

La proporció entre homes i dones és força similar tot i que en general hi ha un major nombre d'homes que de dones; homes (52%) i dones (48%); i per franges d'edat hi ha un 17% tant de població jove (<14 anys) com major de 60 anys. En general la franja de població majoritària és de 45 a 59 anys (28%), seguit de la de 30 a 44 anys (22%).

El 49% dels habitants són d'origen estranger, dels quals el 26% tenen origen espanyol i són part de la causa del creixement de la població als darrers anys, fet que té una implicació en el model d'habitatge disponible al mercat.

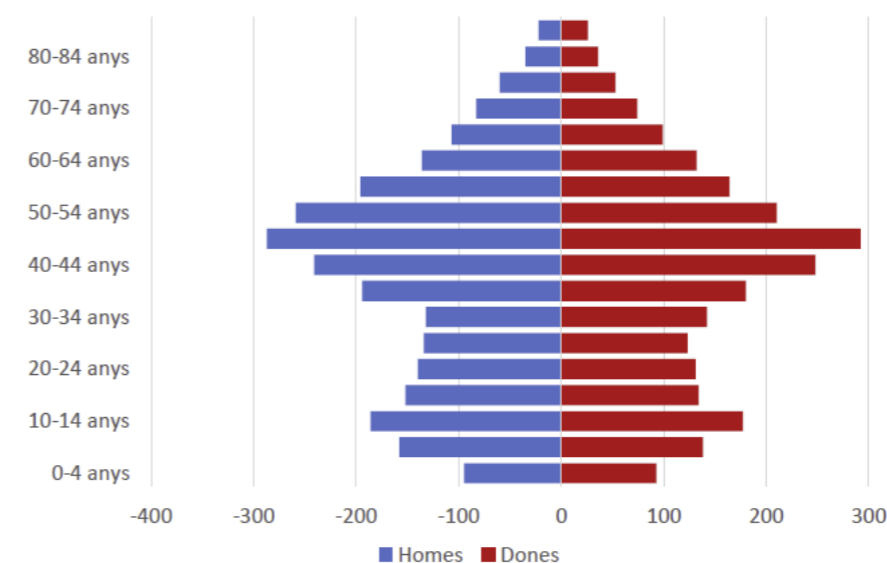
2.2.3.2 Origen de la població

El 51% de la població de la parròquia d'Ordino és andorrana, mentre que del 49% restant, un 26% és d'origen espanyol. En els darrers anys, ha augmentat la presència de població estrangera, precisament per l'arribada de població espanyola.

2.2.3.3 Estructura d'edats i gènere

La proporció entre homes i dones és similar, tot i existir una majoria de població masculina (52%) per sobre de la femenina (48%).

La franja d'edat majoritària és la que va de 45 a 59 anys, seguida de la que va de 30 a 44 anys. En els darrers anys, la població ha crescut degut a l'arribada de població jove. Això ha permès reduir l'índex de dependència, una situació inversa a la resta d'Andorra.

Repartiment de la població d'Ordino per pobles. Font: Estudi Demogràfic i Caracterització Ambiental (Anthesis Lavola, 2022)

2.2.3.4 Habitatges i llars

Segons dades del Departament d'estadística del Govern d'Andorra, a 2021 Ordino comptava amb 2.726 habitatges i 2.290 llars, valors que s'incrementa al 2022 fins a 2419 llar. Aquestes dades ens indiquen la presència d'un 16 % d'habitatges de població no resident a la parròquia.

2.2.3.5 Evolució de la població

Tal i com es desenvolupa a l'estudi Demogràfic i caracterització ambiental d'Ordino elaborat per Anthesis Lavola (Agost 2022) l'evolució i estructura d'aquesta població en els darrers 13 anys ha tingut una tendència de creixement poblacional continuada, amb una taxa de creixement interanual del 1,80%.

Des del 2010 hi ha hagut un increment de la població més jove del 72% (15-24 anys), un 98% de la població entre 50-64 anys i entre 65-84 anys un 82%.

Aquest és un element a tenir en compte en tant que hi ha tendència creixent de gent jove que vol accedir al primer habitatge i hi ha un grau de població dependent important (superior al global d'Andorra), tot i que s'ha reduït des del 2010.

Aquest molt breu resum, en el que existeix per tant un repunt de gent jove i de la taxa d'envelliment, fet important per la previsió i demanda d'habitatge i la previsió d'altres equipaments, és el marc demogràfic considerat en les estimacions de població i llars.

2.2.3.6 Escenaris de població previstos horitzó 2031

L'estimació de població s'ha fet a partir del mètode de projecció de l'Informe de Projecció de la població d'Andorra 2021-2031. UAB. Joaquín Recaño.

Aquest informe preveu que la població passarà dels 87.344 residents estimats el 2021 a un ventall que oscil·larà entre els 83.325 (escenari baix) i els 91.049 (escenari alt) l'1 de gener del 2031. L'escenari central marca una població resident de 87.620 habitants el 2031.

Per estimar l'evolució de la població, l'estudi esmentat ha considerat una hipòtesi de mortalitat, de fecunditat i de migracions entre 2020-2030, i l'esperança de vida.

A partir dels valors absoluts projectats per cada any s'obté la variació de la població interanual. El percentatge de variació interanual es calcula en base a aquests valors.

- Escenari de població baix. Taxa de creixement interanual del 0,63%.
- Escenari de població mig. Taxa de creixement interanual del 1,18%.
- Escenari de població alt. Taxa de creixement interanual del 1,62%.

Així doncs, aplicant aquests criteris com a escenaris de població possibles a Ordino a l'Any 2031:

	Escenari baix	Escenari mig	Escenari alt	Ordino tendencial
2022	5.426	5.426	5.426	5.426
2023	5.460	5.490	5.514	5.524
2024	5.495	5.555	5.603	5.623
2025	5.530	5.621	5.694	5.725
2026	5.565	5.688	5.787	5.828
2027	5.601	5.755	5.880	5.933
2028	5.636	5.823	5.976	6.040
2029	5.672	5.892	6.073	6.149
2030	5.708	5.962	6.171	6.260
2031	5.744	6.032	6.271	6.372

Font: Elaboració pròpia

A partir de la població resident al 2023 a la parròquia d'Ordino, s'ha aplicat el percentatge de variació interanual per tal de projectar de forma estimada l'evolució que tindrà la població de la parròquia des de l'any 2023 fins l'any 2031, sota els tres escenaris que es contemplen.

D'acord amb aquestes dades, la població d'Ordino pot oscil·lar en una forquilla compresa entre els 5.744 i 6.271 habitants en els propers 8 anys.

Població i llars a Ordino en l'escenari del POUP

Considerant que la tendència d'Ordino serà continuar amb el ritme de creixement que ha experimentat els darrers anys, s'estima que l'escenari de població més probable és el que presenta un creixement alt. D'aquesta manera, la població estimada l'any 2031 és de 6.271 habitants.

Pel que fa a la població estacional i assumint la mateixa tendència que la població resident, es preveu que al 2031 Ordino arribi als 8.968 habitants equivalents.

Amb aplicació dels mateixos índexs de creixement interanual, i matisant que resulta molt difícil preveure els possibles canvis, es preveu que la projecció de l'evolució de la població resident d'Ordino en les properes dècades seria de:

	Escenari baix	Escenari mig	Escenari alt	Ordino tendencial
2022	5.426	5.426	5.426	5.426
2033	5.818	6.176	6.476	6.604
2043	6.198	6.948	7.607	7.896
2053	6.604	7.815	8.934	9.440
2063	7.036	8.792	10.494	11.286

Font: Elaboració pròpia

Aquesta estimació de població portarà incorporada un estimació de necessitat de llars-nous habitatges vinculades a l'evolució de creixement de la població i la dels seus components de creixement.

L'estimació del nombre de llars es realitza a partir de dos valors bàsics:

- L'evolució de la dimensió mitjana de les llars segons dades del Departament d'estadística del Govern d'Andorra, per habitatge plurifamiliar i dades de les llicències concedides al Comú en els darrers anys per habitatge unifamiliar.
- El nombre de persones convisquents en el mateix habitatge, 2,33 habitants/habitatge segons dades del Departament d'estadística del Govern d'Andorra, molt proper a la mitjana d'Ordino de 2022 de 2,24 membres per llar a 2022.

Criteris determinació superfície habitatges POUP 2024	m ² /hab
Unifamiliar	350
Plurifamiliar	100
Promig unifamiliar - plurifamiliar	225

Font: valor unifamiliar – promig llicències concedides. Valor plurifamiliar – estadística Govern

Així doncs, aplicant l'evolució de la població i aquest criteris, amb un valor mitjà de superfície d'habitatge de 225m²/hab d'acord amb la realitat del territori, les llars necessàries a Ordino per a 2031 són de 363. A aquest valor caldrà incorporar les necessitats vinculades als habitants amb edat d'emancipar-se, que segons l'estudi elaborat per Anthesis Lavola ascendeixen a 22.

D'aquesta manera, les llars totals necessàries l'any 2031 ascendeixen a 385.

2.3 MARC URBANÍSTIC

2.3.1 Planejament d'ordre superior

La llei general d'ordenació del territori i urbanisme estableix que són projectes d'interès nacional aquells que estan destinats a la construcció d'infraestructures viàries i de comunicació, a l'execució de la política hidràulica, de sanejament i energètica, a la lluita contra la contaminació i a la protecció de la natura, i també a la dotació de serveis de caràcter sanitari, assistencial, educatiu, cultural, esportiu, esportiu recreatiu, administratiu, de seguretat i protecció civil. D'aquesta manera, la declaració per part del Govern de projectes d'interès nacional dins la parròquia d'Ordino podrien tenir afectació en el planejament municipal.

També a nivell nacional, són determinants les polítiques d'habitatge que adopti el Govern, ja que, tot i fer referència a un context més ampli, poden tenir conseqüències directes en les dinàmiques locals de població i en les previsions que tingui el POUP. De la mateixa manera, els plans d'infraestructures com el Pla de sanejament de les aigües d'Andorra, el Pla sectorial d'infraestructures verdes d'Andorra (PSIVA), el Pla Sectorial de noves infraestructures viàries (PSNIV) i el Pla territorial sectorial d'Energia (PTSE) també tindran afectació a Ordino, condicionant així els futurs desenvolupaments en el si de la parròquia.

D'altra banda, quant a conservació del patrimoni també caldrà tenir en compte el què disposi la normativa i les figures de protecció a nivell supramunicipal i nacional.

2.3.2 Planejament vigent

2.3.2.1 El POUP 2019 i llurs modificacions

Propostes de desenvolupament i execució

El POUP va delimitar un total de 93 unitats d'actuació de desenvolupament i execució.

- 1 UA, de SU de gestió directa.

- 13 UA de SUNC

- 79 UA de Suble

Dimensionat

En termes d'extensió, el POUP vigent preveu un enorme potencial de creixement residencial, tant en extensió com en població.

En extensió es preveuen el possible desenvolupament de 4.079.524,37m² de sòl urbà no consolidat i urbanitzable.

Això significa un potencial de sostre residencial en UA de SUNC i Uble de 3.569.047 m² de sostre, (condicionat per la modificació puntual de 2020) i un màxim de 35.404 habitatges nous, equivalents a una població resident de 88.222 habitants i una població equivalent de 126.157 habitants. Aquest xifra equivaldria a un creixement de 1526% respecte a la situació de 2022 de 2.726 habitatges i 5.426 habitants amb un escenari tendencial de creixement alt de 5.891 habitants.

Execució

En els darrers anys la Parròquia d'Ordino ha sofert un desenvolupament urbanístic majúscul que ha portat a la Parròquia a donar llicències per a la construcció i desenvolupament de gran quantitat de sòl i sostre.

Concretament entre 2019 i 2023:

- En Sòl urbà consolidat s'ha sol·licitat llicència per a la construcció de 33.649,57m² de sostre que han d'incorporar 131 habitatges nous al parc d'habitatges.

Llicències concedides en SUC 2019-2023 (exclou llicències en PP)	100%		33.649,57 m ² st	131	305
		Ordino	21.035,62 m ² st	85	198
		Somàs	2.925,85 m ² st	9	21
		Ansalonga			
		La Cortinada	5.539,84 m ² st	24	56
		Arans			
		Llorts			
		El Serrat	4.147,26 m ² st	13	30

- En sòl urbanitzable s'han desenvolupat quatre Plans Parcial amb PP residencials aprovats i amb projecte urbanització aprovats (17, 18B, 21B, 22) on es preveu la construcció de 192.335,70 de sostre que han d'incorporar 755 habitatges nous al parc d'habitatges. D'aquests ja s'han sol·licitat llicència per a un 52% del sostre, concretament per a la construcció de 99.242m² de sostre.

PP residencials aprovats i amb projecte urbanització aprovats edificats 17, 18B, 21B, 22	100%		113.396,51 m ² s	192.335,70 m ² st	755	1.759
St llicències concedides en PP (fins 2023)		Ordino	113.396,51 m ² s	192.335,70 m ² st	755	1.759
99.242,58 m ² st		Somàs				0
		Ansalonga				0
52%		La Cortinada				0
341	habitatges	Arans				0
291	m ² /hab promig	Llorts				0
		El Serrat				0

D'acord amb aquestes dades està previst que de forma immediata o a molt curt termini s'incorporin al mercat un total de 886 nous habitatges. Aquests números revelen una disponibilitat actual d'habitatges per a 2.064 habitants que, sumada a la població de 5.426 habitants actual, resulta en una xifra de 7.490 habitants. És a dir, que amb la capacitat actual d'habitatge més aquella que resulta del planejament ja aprovat definitivament, la parròquia supera notablement les necessitats d'habitatges desplegades de la tendència demogràfica l'any 2033 (6.496 habitants).

A banda, en el marc de revisió del present POUP, atenent a les dinàmiques històriques i presència de sòls no transformats, es considera com a hipòtesi raonable de desenvolupament del sòl urbà consolidat un percentatge de desenvolupament del 50%, que permetria la incorporació, amb el sòl urbà previst pel POUP, de 183 habitatges nous.

SUC sòls no transformats i sense llicència concedida	50%	27.143,52 m²s	42.048,30 m²st	183	426
	Ordino	9.094,83 m²s	22.052,49 m²st	98	228
	Somàs	3.512,46 m²s	3.106,62 m²st	13	30
	Ansalonga	624,15 m²s	1.747,61 m²st	7	16
	La Cortinada	4.160,92 m²s	3.667,11 m²st	16	37
	Arans	536,53 m²s	429,22 m²st	1	2
	Llorts	2.835,26 m²s	3.897,66 m²st	17	40
	El Serrat	8.459,85 m²s	7.147,60 m²st	31	72

Regulació normativa: Sòl urbà, sòl urbanitzable, sòl no urbanitzable

L'enfocament del sòl urbà i el sòl urbanitzable al planejament vigent és poc integral, existeix una manca de definició i projecte de les reserves de sòl públic per a sistemes i de l'estructura general i orgànica del territori. La normativa presenta una indeterminació de paràmetres bàsics per a la definició del model urbà i territorial com per exemple la densitat, així com determina índex d'edificabilitat neta notablement elevats per la imatge tradicional de la parròquia. Per altra banda, el sòl no urbanitzable no està regulat, oblidant-se de tal manera d'aquesta part essencial d'Ordino, el paisatge i la seva riquesa.

Protecció del patrimoni

Ordino disposa d'un inventari local que presenta una protecció documental sobre els bens, però no determina una regulació. Es detecten elements de valor no inventariats en aquest inventari.

Diagnosi:

- Enfoc poc integral Sòl urbà i urbanitzable.
- Manca de definició i projecte de les reserves de sòl públic-sistemes.
- Model de creixement poc coherent amb la realitat física, els valors i recursos de terme.
- Edificabilitats molt altes. 3,29, 2,8, 2,32, 2,2
- Indeterminació de paràmetres bàsics per a la definició del model urbà i territorial: densitat, morfotipologia, relació amb el terreny, reserves d'aparcament, conservació del patrimoni, paisatge
- Previsions de desenvolupament desmesurades
- Deformació del "model territorial"
- Manca de dimensionat, definició de model i d'estructura urbana i/o rural

2.4 QUALITAT DE VIDA

2.4.1 Els espais de la mobilitat

2.4.1.1 Accessibilitat territorial

Vialitat rodada

L'accessibilitat territorial rodada de la parròquia es realitza principalment a través de dues carreteres: la carretera general CG-3 i la carretera secundària CS-340.

La Carretera General 3 és la via territorial d'accés principal a la parròquia d'Ordino. Circula al llarg del fons de vall, paral·lela al riu Valira del Nord, i comunica Ordino amb la parròquia de la Massana. En el seu recorregut, la CG-3 connecta i proporciona accessibilitat a cadascun dels set nuclis històrics des d'Ordino a la part sud fins el Serrat, a la part nord.

La Carretera del coll d'Ordino CS-340 és la via territorial secundària amb més entitat d'Ordino. Amb una secció de 13m, circula pel coll d'Ordino i comunica la parròquia amb Canillo. Les carreteres de Segudet (CS345), de Sornàs (CS350), d'Arans (CS360) i de Sorteny (CS370) són carreteres secundàries d'amplada 10m que comuniquen la CG-3 amb el Segudet, Sornàs, Arans i Sorteny respectivament.

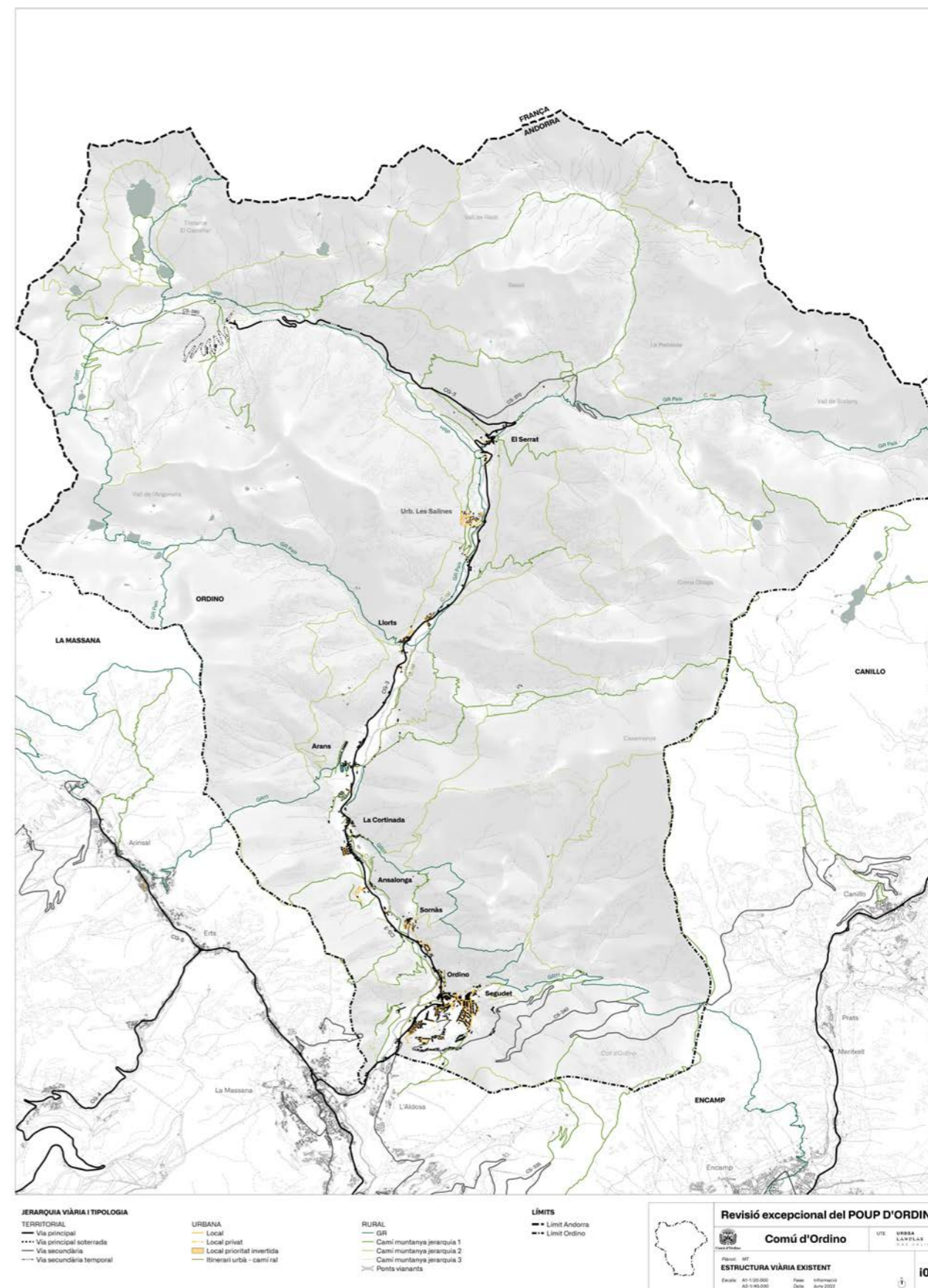
Vialitat rural

Ordino disposa d'una extensa xarxa de camins rurals que circulen per tot el territori natural de la parròquia i formen part del seu patrimoni cultural. El camí ral, amb el seu inici a la part sud d'Ordino, conforma un dels recorreguts patrimonials de més valor. Alhora, existeixen rutes de Gran Recorregut, com el GR11 o el GRT, i altres camins de muntanya de jerarquies menors que conformen itineraris de natura de gran valor ambiental i paisatgístic.

Estructura viària projectada

L'any 2015 es va aprovar definitivament el Pla Territorial Sectorial Infraestructures Viàries i el Pla Sectorial de Carreteres Generals. Aquest preveu l'execució de quatre desviacions a la parròquia en els nuclis d'Ordino, La Cortinada, Llorçs i el Serrat, i del túnel Montaup-Casamanya que té l'inici al tram comprès entre Ansalonga i Sornàs. Aquest Pla suposa l'afectació de diverses edificacions històriques dels nuclis d'Ansalonga, Llorçs, La Cortinada i el Serrat.

L'any 2018 va aprovar-se definitivament la fase 2 del Pla Sectorial d'Infraestructures Verdes d'Andorra, el qual defineix un camí lineal pel fons de vall d'Ordino que recull el camí ral històric i alguns trams del GR11 amb la finalitat d'unir les diverses zones urbanes entre sí i d'apropar la població als espais naturals d'interès o protegits, als béns i elements d'interès cultural i als diversos paisatges d'Andorra, d'una manera sostenible i saludable. Gairebé la totalitat d'aquest recorregut és existent a dia d'avui, fent necessari únicament l'execució d'alguns trams a la zona d'Ordino, Sornàs i la Cortinada.

Imatge i.01 Estructura viària existent

2.4.1.2 Estructura dels nuclis

L'estructura viària local dels nuclis és senzilla i principalment consta d'un vial rodat local d'amplades reduïdes que connecta la CG-3 amb el teixit edificat. En els assentaments històrics, els carrers tradicionals de prioritat invertida conformen la seva estructura interna.

Ordino, cap de parròquia, disposa d'una estructura viària més complexa. Tot i així, el creixement que ha experimentat durant els darrers 30 anys ha provocat que no existeixi una estructura viària funcional i optimitzada, si no que els projectes que han anat desenvolupant-se han solucionat la seva pròpia accessibilitat sense pensar en la funcionalitat global del nucli.

2.4.2 Els teixits residencials

2.4.2.1 Morfotipologia dels teixits residencials.

La tipologia predominant a dia d'avui a la parròquia són els teixits plurifamiliars de blocs aïllats alineats a vial, seguit dels nuclis històrics que presenten una arquitectura tradicional andorrana on els materials nobles com la pedra o la fusta són la base de la seva construcció.

TIPOLOGIES		
	superfície	percentatge
Nuclis històrics	35.884,45	19,65%
Bordes	2.432,16	1,33%
Unifamiliar filera	1.001,10	0,55%
Unifamiliar aïllada	22.623,46	12,39%
Projectes unitaris	18.594,53	10,18%
Plurifamiliar aïllat alineat a vial	63.200,95	34,61%
Plurifamiliar filera	9.263,46	5,07%
Activitat econòmica i altres	29.584,39	16,20%
	182.584,50	100,00%

2.4.2.2 El parc d'habitatges

Dimensionat.

El parc d'habitatges d'Ordino disposa d'edificacions d'alçades variables entre PB+5 i PB. L'alçada més nombrosa és PB+3, amb el 33,37% del total, mentre que l'alçada de PB+2 suposa el 23,92%.

ALÇADES		
	superfície	percentatge
PB	13.396,53	7,58%
PB + 1	34.270,05	19,39%
PB + 2	42.284,01	23,92%
PB + 3	58.978,09	33,37%
PB + 4	26.206,98	14,83%
PB + 5	1.628,61	0,92%
TOTAL	176.764,27	100,00%

Antiguitat.

Les edificacions anteriors a 1976 suposen el 19% de la superfície total edificada. Des de 1976 fins a 2002, Ordino va experimentar un creixement notable, de manera que el 52% de la superfície edificada correspon a edificacions d'aquesta etapa. Per últim, el 29% dels habitatges tenen menys de 25 anys.

Anys	Superfícies edificades	
fins l'any 1976	37.786,70 m ² s	19%
de 1976 a 2002	101.802,65 m ² s	52%
de 2002 a 2023	57.596,73 m ² s	29%
suma	197.186,08 m ² s	100%

Antiguitat del parc edificat

2.4.3 Els espais lliures

Actualment Ordino compta amb 38 espais lliures ubicats a nuclis urbans, tots ells de propietat pública. D'aquests, el 68% es troben al nucli d'Ordino i la resta als nuclis de Sornàs, Ansalonga, la Cortinada, Llorts i el Serrat.

Tipològicament cal destacar que els petits jardins urbans o espais poc funcionals representen el 36% d'aquests espais, mentre que les places dures i els parcs infantils només en representen el 21% i el 15% respectivament.

Repartiments dels espais lliures per tipologies. (Unitats)	33	%
Places dures	7	21,21%
Parcs infantils	5	15,15%
Altres	12	36,36%
Horts urbans	1	3,03%
Parcs	8	24,24%

Repartiments del sòl d'espais lliures per tipologies (m ²)	14.416 m ² s	%
Places dures	1.524 m ² s	10,57%
Parcs infantils	2.597 m ² s	18,01%
Altres	2.086 m ² s	14,47%
Horts urbans	311 m ² s	2,16%
Parcs	7.898 m ² s	54,79%

En relació al seu repartiment territorial, cal destacar que el 90% es localitzen al cap de parròquia, mentre que el 5% es troba a la Cortinada i la resta es reparteix entre els petits nuclis de forma similar.

Repartiments territorial dels espais lliures (m ² s)	14.416 m ² s	%
Ordino-Segudet	12.987,00 m ² s	90,09%
Sornàs	251,00 m ² s	1,74%
Ansalonga	137,00 m ² s	0,95%
La Cortinada	722,00 m ² s	5,01%
Arans	0,00 m ² s	0,00%
Llorts	73,00 m ² s	0,51%
El Serrat	246,00 m ² s	1,71%

2.4.3.1 Regulació normativa dels espais lliures

El reconeixement del sistema d'espais lliures al planejament vigent és inexistent.

Pel que fa al desenvolupament dels espais lliures a les unitats d'actuació, cal esmentar que no es troben definits a les fitxes ni determinat exactament el percentatge de la cessió que els hi serà d'aplicació. No existeix una voluntat planificadora del model d'implantació d'aquestes reserves d'espai lliure dins el territori ni estructuració de les mateixes.

El POUP adscriu al sòl d'espais lliures una edificabilitat neta de 0,2m²st/m²sòl.

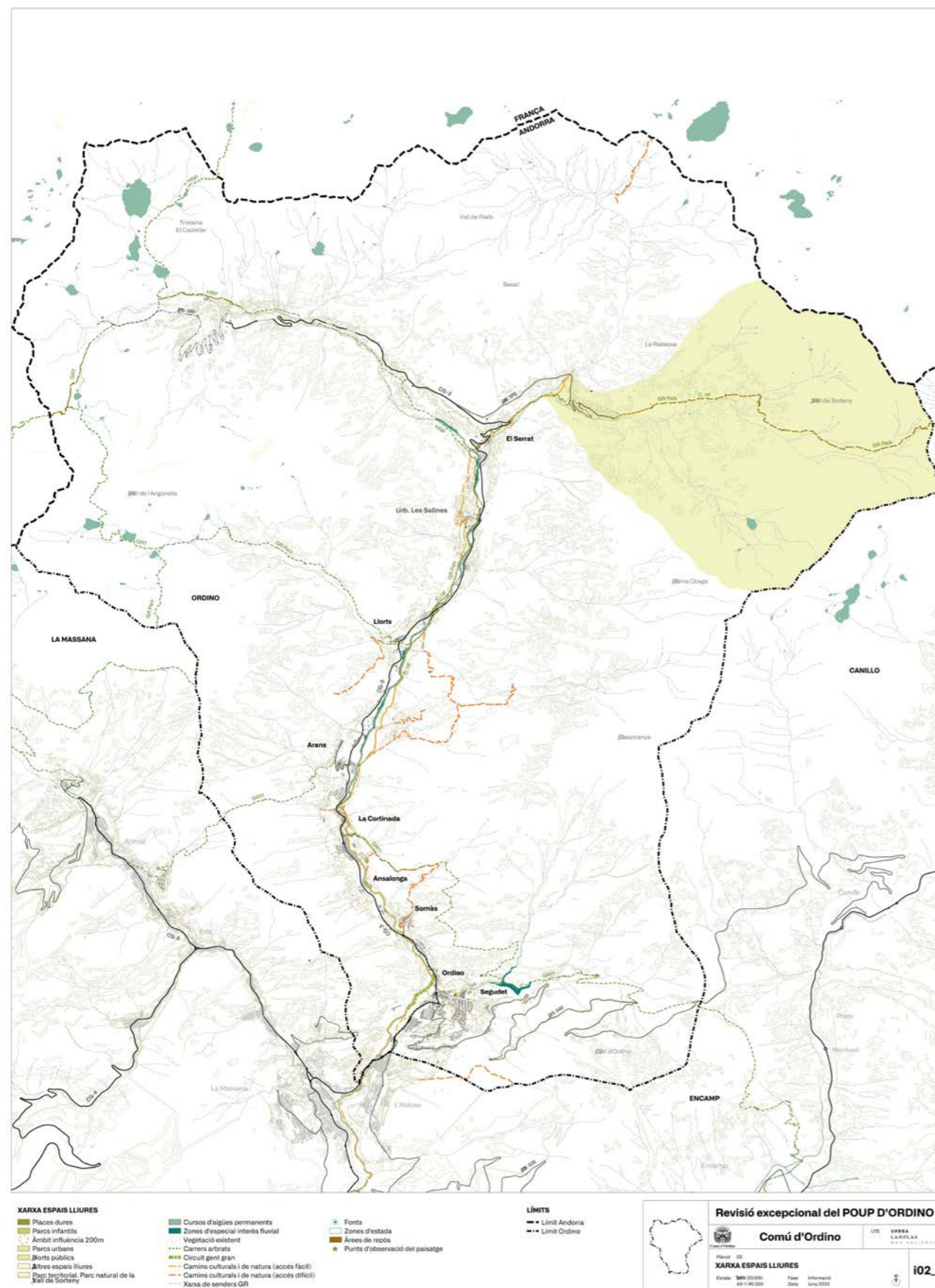
2.4.3.2 Sòl d'espais lliures disponibles

El POUP preveu 7 reserves de sòl per a la implantació del sòl vinculat al sistema d'espais lliures inclosos dins àmbits de desenvolupament de sòl urbanitzable ja aprovats. UA17, UA21B, UA22 amb projecte d'urbanització aprovats i UA63A sense projecte d'urbanització aprovat.

Aquestes reserves no sempre s'emplacen garantint la millor funcionalitat dels mateixos.

2.4.3.3 Llistat d'espais lliures

Num ID Plànol	Espais lliure	Nucli	Tipus	Règim de propietat: Públic/Privat(Concessió)	Categoria: General/Local	Superfície sòl m ²
13	Elu	Nucli Ordino	Places dures	Públic	Local	127,00 m ² s
14	Elu	Nucli Ordino	Places dures	Públic	Local	130,00 m ² s
15	Elu	Nucli Ordino	Places dures	Públic	Local	223,00 m ² s
16	Elu	Nucli Ordino	Places dures	Públic	Local	683,00 m ² s
1	Eli	Nucli Ordino	Parcs infantils	Públic	Local	249,00 m ² s
22	Eli	Nucli Ordino	Parcs infantils	Públic	Local	1.334,00 m ² s
25	Eli	Nucli Ordino	Parcs infantils	Públic	Local	292,00 m ² s
2	Elp	Nucli Ordino	Parcs	Públic	Local	516,00 m ² s
6	Elp. Jardins casa Pairal	Nucli Ordino	Parcs	Públic	Local	467,00 m ² s
8	Elp. Jardins de casa Rossell	Nucli Ordino	Parcs	Públic	Local	710,00 m ² s
20	Elp	Nucli Ordino	Parcs	Públic	Local	2.085,00 m ² s
21	Elp	Nucli Ordino	Parcs	Públic	Local	2.006,00 m ² s
24	Elp	Nucli Ordino	Parcs	Públic	Local	1.768,00 m ² s
3	Ela	Nucli Ordino	Altres	Públic	Local	299,00 m ² s
4	Ela	Nucli Ordino	Altres	Públic	Local	54,00 m ² s
5	Ela	Nucli Ordino	Altres	Públic	Local	56,00 m ² s
9	Ela	Nucli Ordino	Altres	Públic	Local	278,00 m ² s
10	Ela	Nucli Ordino	Altres	Públic	Local	117,00 m ² s
11	Ela	Nucli Ordino	Altres	Públic	Local	71,00 m ² s
12	Ela	Nucli Ordino	Altres	Públic	Local	40,00 m ² s
17	Ela	Nucli Ordino	Altres	Públic	Local	219,00 m ² s
18	Ela	Nucli Ordino	Altres	Públic	Local	96,00 m ² s
19	Ela	Nucli Ordino	Altres	Públic	Local	249,00 m ² s
23	Ela	Nucli Ordino	Altres	Públic	Local	319,00 m ² s
33	Ela	Nucli Ordino	Altres	Públic	Local	288,00 m ² s
7	Elh	Nucli Ordino	Horts urbans	Públic	Local	311,00 m ² s
26	Elu	Nucli Sornàs	Places dures	Públic	Local	151,00 m ² s
27	Elp	Nucli Sornàs	Parcs	Públic	Local	100,00 m ² s
28	Elu	Nucli Ansalonga	Places dures	Públic	Local	137,00 m ² s
29	Eli	Nucli la Cortinada	Parcs infantils	Públic	Local	318,00 m ² s
30	Eli	Nucli la Cortinada	Parcs infantils	Públic	Local	404,00 m ² s
31	Elu	Nucli Llorts	Places dures	Públic	Local	73,00 m ² s
32	Elp	Nucli El Serrat	Parcs	Públic	Local	246,00 m ² s

Imatge i.02 Xarxa d'espais lliures

2.4.4 Els equipaments i serveis

Ordino disposa actualment de 59 equipaments, 44 de propietat pública i 15 de propietat privada, equivalents a un 75% i a un 25% de la superfície respectivament.

En general es tracta d'equipaments que ocupen la totalitat de la finca, només puntualment, en el cas de locals dels quarts, s'ubiquen només en planta baixa.

Per tipologies, el repartiment del nombre d'equipaments és desigual. Cal destacar que els equipaments esportius i de lleure representen un 36% del total, i els equipaments administratius i de serveis, el 20%.

Repartiments dels equipaments per tipologies. (Unitats)	59	%
Cultural	10	17%
Educatiu	4	7%
Sanitari, assistencial, social	1	2%
Esportiu i lleure	21	36%
Administratiu i serveis	12	20%
Serveis funeraris i religiós	11	19%

Si es consideren la totalitat dels equipaments en el còmput, s'observa que tipològicament el repartiment del sòl és molt desigual. La presència del Camp de Neu Ordino-Arcalís (Vallnord) i del Club de Golf Vall d'Ordino amb 6.798.053m²s i 52.195m² de sòl respectivament, fa que el sòl d'equipaments esportius i de lleure arribi fins a un 99,62%.

La dimensió d'aquests dos equipaments esportius poden distorsionar lleugerament el càlcul d'estàndards d'equipaments per habitant. Per aquesta raó, en el present anàlisi no es computen a efectes de ràtio per habitant. El segon quadre mostra que, tot i no comptabilitzant-los, el sòl vinculat a l'esport i el lleure segueix essent molt elevat, amb el 51% de la superfície total d'equipaments a la parròquia. Conjuntament amb els equipaments educatius, arriben al 71,42% de la seva superfície total.

Repartiments del sòl equipaments per tipologies (m2)	6.903.842 m ² s	%
Cultural	5.100 m ² s	0,07%
Educatiu	10.884 m ² s	0,16%
Sanitari, assistencial, social	72 m ² s	0,00%
Esportiu i lleure	6.877.640 m ² s	99,62%
Administratiu i serveis	2.849 m ² s	0,04%
Serveis funeraris i religiós	7.297 m ² s	0,11%

Repartiments del sòl equipaments per tipologies (m2)	53.594 m ² s	%
Cultural	5.100 m ² s	9,52%
Educatiu	10.884 m ² s	20,31%
Sanitari, assistencial, social	72 m ² s	0,13%
Esportiu i lleure	27.392 m ² s	51,11%
Administratiu i serveis	2.849 m ² s	5,32%
Serveis funeraris i religió	7.297 m ² s	13,62%

* Exclou Golf i Camp de Neu

En relació al seu repartiment territorial s'observa com Ordino, cap de parròquia, concentra el 88,47% del sòl d'equipaments.

Repartiments territorial dels equipaments (m2s)	53.594 m ² s	%
Ordino-Segudet	47.412,00 m ² s	88%
Sornàs	930,00 m ² s	2%
Ansalonga	102,00 m ² s	0%
La Cortinada	2.834,00 m ² s	5%
Arans	0,00 m ² s	0%
Llorts	1.206,00 m ² s	2%
El Serrat	1.110,00 m ² s	2%

* Exclou Golf i Camp de Neu

2.4.4.1 Regulació normativa dels equipaments

En relació al reconeixement del sistema d'equipaments, cal destacar que en el POUP vigent només es qualifiquen com a sistema d'equipaments 14 dels 59 equipaments reconeguts. Sense existir tampoc una relació detallada i qualificada dels equipaments reconeguts.

En relació al desenvolupament dels equipaments dins del planejament, s'observa com al desenvolupament dels sectors, en pocs casos defineix o ubica la implantació obligatòria d'una reserva d'equipament dins del percentatge de cessió previst del 15%. No existeix una voluntat planificadora del model d'implantació d'aquestes reserves d'equipament dins el territori ni estructuració de les mateixes.

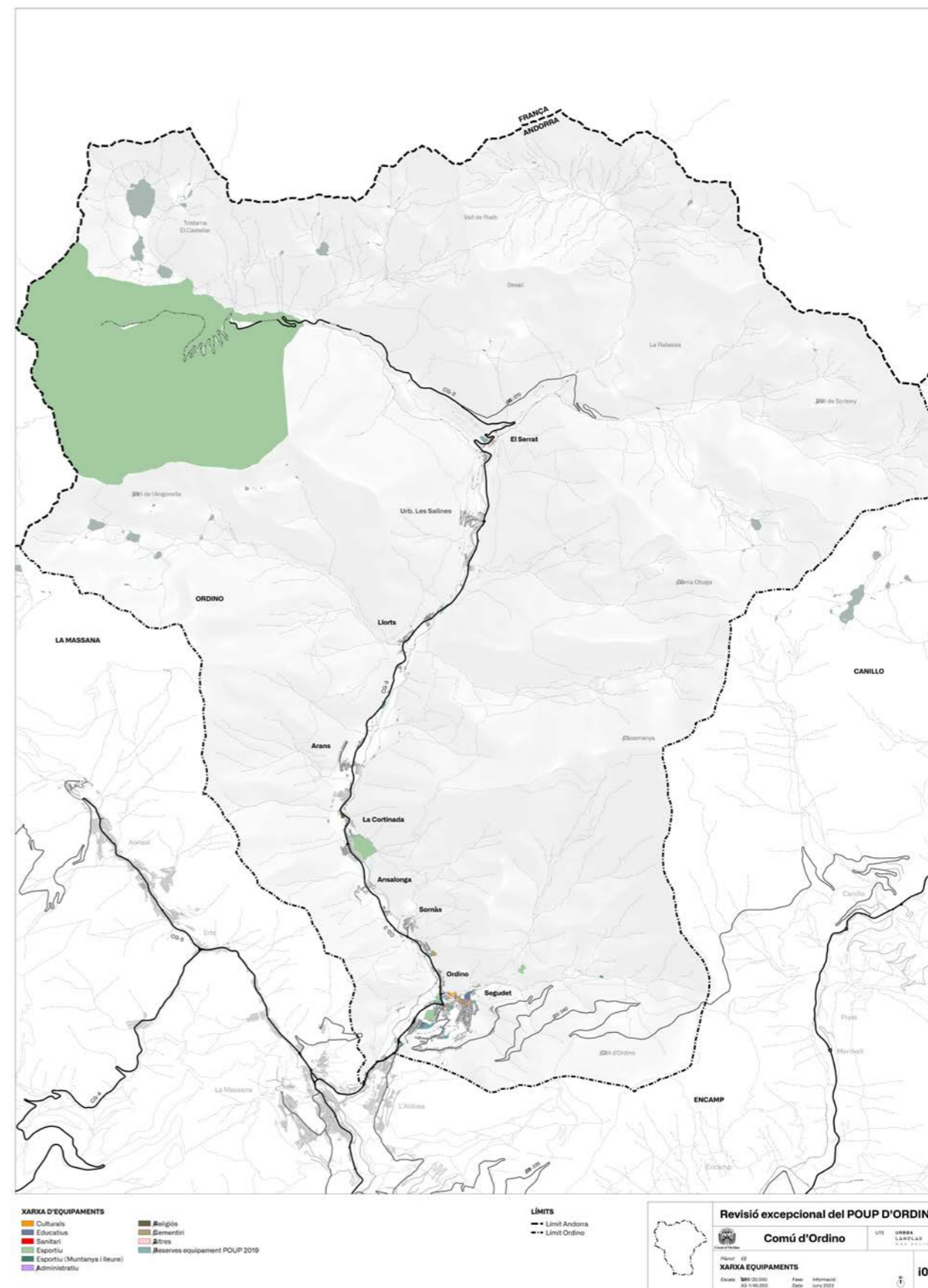
El POUP adscriu al sòl d'equipament la mateixa edificabilitat neta que al sector, estant aquesta valor entre 0,94, 2,32 y 3,29m²st/m²s.

Alguns del equipaments estan inclosos dins el catàleg de patrimoni de la Parròquia.

2.4.4.2 Sòl d'equipaments disponibles

El POUP preveu 6 reserves de sòl per a la implantació d'equipaments a quatre unitats d'actuació de sòl urbanitzable actualment aprovades: la UA17 i la UA21B amb projecte d'urbanització aprovat (6.215m² d'equipaments) i la UA33 i la UA63A sense projecte d'urbanització aprovat (5.062m²).

Aquestes reserves no sempre s'emplacen garantint la millor funcionalitat dels mateixos.

Imatge i.01. Xarxa d'equipaments

2.4.4.3 Llistat equipaments

Num ID Plànol	Equipament	Nucli	Clau POUP	Tipus	Subtipus	Règim de propietat: Públic/Privat/(Concessió)	Superfície sòl m ²
			Ec	Educatiu i cultural			
14	Auditori Nacional d'Andorra	Nucli Ordino	E3	Educatiu i cultural	Cultural	Public	893,00 m ² s
10	Casa de la muntanya	Nucli Ordino	E3	Educatiu i cultural	Cultural	Public	59,00 m ² s
57	Oficina de turisme	Nucli Ordino	E3	Educatiu i cultural	Cultural	Public	33,00 m ² s
13	Museu Postal	Nucli Ordino	E3	Educatiu i cultural	Cultural	Public	154,00 m ² s
5	Museu Iconogràfic i Museu de miniatures	Nucli Ordino	E3	Educatiu i cultural	Cultural	Privat	362,00 m ² s
12	Casa Museu de família d'Areny-Plandolit	Nucli Ordino	E3	Educatiu i cultural	Cultural	Public	1.204,00 m ² s
48	Sala la Bruna	Nucli Ordino	E3	Educatiu i cultural	Cultural	Public	259,00 m ² s
18	Centre sociocultural l'Estudi i Biblioteca	Nucli Ordino	E3	Educatiu i cultural	Cultural	Public	819,00 m ² s
23	Andorra Congrés Centre Ordino	Nucli Ordino	E3	Educatiu i cultural	Cultural	Public	1.081,00 m ² s
29	Centre cultural Cal Pal	Nucli La Cortinada	E3	Educatiu i cultural	Cultural	Privat	236,00 m ² s
2	Escola Andorrana. Primària.	Nucli Ordino	Ec	Educatiu i cultural	Educatiu	Public	4.522,00 m ² s
20	Escola Andorrana. Secundària. Inclou Pa	Nucli Ordino	Ec	Educatiu i cultural	Educatiu	Public	5.094,00 m ² s
19	Escola Francesa. Primària	Nucli Ordino	Ec	Educatiu i cultural	Educatiu	Public	1.103,00 m ² s
22	Escola bressol La Baldufa	Nucli Ordino	Ec	Educatiu i cultural	Educatiu	Public	165,00 m ² s
			Es	Sanitari, assistencial, social			
15	Centre d'Atenció primària CAP	Nucli Ordino	Es	Sanitari, assistencial, social	Sanitari	Public	72,00 m ² s
			Ee	Esportiu i lleure			
3	Centre de tecnificació esportiva d'Ordino	Nucli Ordino	Ee	Esportiu i lleure	Esportiu	Public	5.034,00 m ² s
50	Camp de futbol d'Ordino	Nucli Ordino	Ee	Esportiu i lleure	Esportiu	Public	9.156,00 m ² s
7	Centre esportiu d'Ordino, Rocódrom, Cor	Nucli Ordino	Ee	Esportiu i lleure	Esportiu	Public	3.074,00 m ² s
21	Pista esportiva	Nucli Ordino	Ee	Esportiu i lleure	Esportiu	Public	935,00 m ² s
27	Camp multiesports La Cortinada. Parc in	Nucli La Cortinada	Ee	Esportiu i lleure	Esportiu	Public	203,00 m ² s
33	Camp multiesports de Llorts	Nucli Llorts	Ee	Esportiu i lleure	Esportiu	Public	314,00 m ² s
30	Club de Golf Vall d'Ordino	Nucli La Cortinada	Ee	Esportiu i lleure	Esportiu	Terreny Govern explotat privat	52.195,00 m ² s
36	Camp de Neu Ordino-Arcalis (Vallnord)	Nucli La Cortinada	Ee	Esportiu i lleure	Esportiu	Public explotat per un privat	6.798.053,00 m ² s
67	Esquí Club Ordino Arcalis	Nucli Ordino	Ee	Esportiu i lleure	Esportiu	Public	199,00 m ² s
68	Esportiu aire lliure. Bosc de Segudet. Esp	Nucli Ordino	Ee	Esportiu i lleure	Esportiu	Public i una explotat per privat. Co	5.749,00 m ² s
37	Refugi de Comaubaga	Comaubaga	Ee	Esportiu i lleure	Esportiu	Public	155,00 m ² s
38	Refugi Borda de Sorteny	Vall de Sorteny	Ee	Esportiu i lleure	Esportiu	Public i una explotat per privat	155,00 m ² s
39	Refugi de Rialb	Vall de Rialb	Ee	Esportiu i lleure	Esportiu	Public	138,00 m ² s
53	Refugi de la Serrera	Vall de Sorteny	Ee	Esportiu i lleure	Esportiu	Public i una explotat per privat	18,00 m ² s
49	Refugi de Besali	Vall de Rialb	Ee	Esportiu i lleure	Esportiu	Public	17,00 m ² s
40	Refugi de l'Angonella	Vall de l'Angonella	Ee	Esportiu i lleure	Esportiu	Public	83,00 m ² s
62	Àrea de repos Font de la Navina. Aire lliur	Coll d'Ordino	Ee	Esportiu i lleure	Lleure. Àrea de	Public	539,00 m ² s
63	Àrea de repos del Forat Fosc. Aire lliure	Coll d'Ordino	Ee	Esportiu i lleure	Lleure. Àrea de	Public	851,00 m ² s
64	Àrea de repos del Villaró. Aire lliure	Llorts	Ee	Esportiu i lleure	Lleure. Àrea de	Public	227,00 m ² s
65	Àrea de repos de la Canya de la Rabassa	El Serrat	Ee	Esportiu i lleure	Lleure. Àrea de	Public	154,00 m ² s
66	Àrea de repos d'en Codina. Aire lliure	El Serrat	Ee	Esportiu i lleure	Lleure. Àrea de	Public	391,00 m ² s
			Ea	Administratiu i serveis			
4	Correus espanyols	Nucli Ordino	Ea	Administratiu i serveis	Altres	public	447,00 m ² s
51	Correus francesos	Nucli Ordino	Ea	Administratiu i serveis	Altres	privat	447,00 m ² s
8	Manteniments i serveis	Nucli Ordino	Ea	Administratiu i serveis	Administratiu	Public	79,00 m ² s
9	Oficines Comú d'Ordino	Nucli Ordino	Ea	Administratiu i serveis	Administratiu	Public	471,00 m ² s
16	Edifici de la Font. Serveis comunals. Ori	Nucli Ordino	Ea	Administratiu i serveis	Administratiu	Public	118,00 m ² s
17	Casa Pairal. Oficina governamental	Nucli Ordino	Ea	Administratiu i serveis	Administratiu	Public	229,00 m ² s
55	Edifici de manteniment del Comú d'Ordin	Nucli Ordino	Ea	Administratiu i serveis	Administratiu	Public	249,00 m ² s
56	Arxiu general del comú	Nucli Ordino	Ea	Administratiu i serveis	Administratiu	Public	112,00 m ² s
58	Quart d'Ansalonga	Nucli Ordino	Ea	Administratiu i serveis	Administratiu	Public	536,00 m ² s
59	Quart de Sornàs	Nucli Sornàs	Ea	Administratiu i serveis	Administratiu	Privat	20,00 m ² s
60	Quart de La Cortinada	Nucli La Cortinada	Ea	Administratiu i serveis	Administratiu	Privat	96,00 m ² s
61	Quart de Llorts	Nucli Llorts	Ea	Administratiu i serveis	Administratiu	Privat	45,00 m ² s
			Ef	Cementiri i religiós			
11	Església Sant Corneli i Sant Cebrí	Nucli Ordino	Ef	Religiós	Religiós	Privat	808,00 m ² s
24	Cementiri Comunal d'Ordino	Nucli Ordino	Ef	Cementiri	Cementiri	Public	1.266,00 m ² s
54	Cementiri del Quart d'Ordino	Nucli Ordino	Ef	Cementiri	Cementiri	Privat	1.248,00 m ² s
25	Església Sant Roc	Nucli Sornàs	Ef	Religiós	Religiós	Privat	808,00 m ² s
26	Església Sant Miquel d'Ansalonga i Cem	Nucli Sornàs	Ef	Religiós	Religiós	Privat	102,00 m ² s
31	Església Sant Martí i Cementiri de la Cort	Nucli La Cortinada	Ef	Religiós	Religiós	Privat	2.299,00 m ² s
32	Església Sant Serni de Llorts	Nucli Llorts	Ef	Religiós	Religiós	Privat	286,00 m ² s
26	Sant Miquel d'Ansalonga	Nucli Ansalonga	Ef	Religiós	Religiós	Privat	102,00 m ² s
52	Santa Bàrbara	Nucli Ordino	Ef	Religiós	Religiós	Privat	45,00 m ² s
34	Cementiri de Llorts	Nucli Llorts	Ef	Cementiri	Cementiri	Public	251,00 m ² s
35	Església Sant Pere	Nucli El Serrat	Ef	Religiós	Religiós	Privat	82,00 m ² s

2.4.5 Aparcaments

Ordino disposa actualment de 691 places d'aparcament distribuïdes en 22 aparcaments en superfície. El 56% es troba al cap de parròquia, el 20% a La Cortinada i gairebé el 10% de les places s'ubiquen al nucli del Serrat.

	Aparcaments (núm. places)	%
Ordino-Segudet	387 places	56,05%
Sornàs	13 places	1,88%
Ansalonga	13 places	1,90%
La Cortinada	140 places	20,28%
Arans	27 places	3,88%
Llorts	44 places	6,35%
El Serrat	67 places	9,66%
TOTAL	691 places	100,00%

Cal destacar que 13 dels 22 aparcaments existents són privats d'ús públic i, per tant, el planejament vigent els qualifica de zona privada amb una clau residencial amb edificabilitat assignada. Aquest fet comporta que, en el moment en què el propietari vulgui executar el planejament vigent, l'aparcament pugui desaparèixer i l'accessibilitat als nuclis es vegi perjudicada.

2.4.5.1 Regulació normativa dels aparcaments

El reconeixement del sistema d'aparcaments al planejament vigent és inexistent.

Pel què fa al desenvolupament dels aparcaments a les unitats d'actuació, cal esmentar que no es troben definits a les fitxes ni determinat exactament el percentatge de la cessió que els hi serà d'aplicació. No existeix una voluntat planificadora del model d'implantació d'aquestes reserves dins el territori ni estructuració de les mateixes.

2.4.5.2 Llistat d'aparcaments

Num ID Plànol	Aparcaments	Nucli	Règim de propietat: Públic/Privat(Co)	Ús: públic/pri vat	Superfície sòl m ²	Nº de places (ratio 30m ² /plaça)
44	Aparcament el Puïet	Nucli Ordino	Públic	Públic	284,00 m ² s	9
7	Aparcament Prat de Call	Nucli Ordino	Públic	Públic	1.214,00 m ² s	40
1	Aparcament part baixa la Clota verda	Nucli Ordino	Privat	Públic	1.241,00 m ² s	41
5	Aparcament Prat de Vilella	Nucli Ordino	Privat	Públic	2.671,00 m ² s	89
8	Aparcament Camp de la T anada	Nucli Ordino	Privat	Públic	2.186,00 m ² s	73
6	Aparcament CEO i Aparcament vertical Comú	Nucli Ordino	Públic	Públic	578,00 m ² s	19
2	Aparcament Prat de Call	Nucli Ordino	Públic	Públic	389,00 m ² s	13
4	Aparcament Centre de tecnificació esportiva d'Ordino	Nucli Ordino	Públic	Públic	2.639,00 m ² s	88
12	Aparcament	Nucli Ordino	Privat	Públic	411,00 m ² s	14
14	Aparcament Somàs	Nucli Somàs	Privat	Públic	389,00 m ² s	13
17	Aparcament. A vial	Nucli Ansalonga	Públic	Públic	394,00 m ² s	13
20	Aparcament Les Massanelles	Nucli La Cortinada	Públic	Públic	393,00 m ² s	13
21	Aparcament del Vilar	Nucli La Cortinada	Públic	Públic	511,00 m ² s	17
18	Aparcament	Nucli La Cortinada	Públic	Públic	2.445,00 m ² s	82
19	Aparcament	Nucli La Cortinada	Públic	Públic	853,00 m ² s	28
23	Aparcament d'Arans	Nucli Arans	Privat	Públic	447,00 m ² s	15
24	Aparcament d'Arans	Nucli Arans	Privat	Públic	357,00 m ² s	12
25	Aparcament de Llorts	Nucli Llorts	Públic	Públic	739,00 m ² s	25
29	Aparcament Mina de Ferro	Nucli Llorts	Privat	Públic	576,00 m ² s	19
30	Aparcament	Nucli El Serrat	Públic	Públic	501,00 m ² s	17
32	Aparcament	Nucli El Serrat	Privat	Públic	576,00 m ² s	19
33	Aparcament	Nucli El Serrat	Públic	Públic	924,00 m ² s	31

2.4.6 Serveis tècnics

Actualment els serveis tècnics d'Ordino corresponen a una planta de compostatge ubicada a l'oest del nucli de La Cortinada i a l'estació de servei benzinera, situada al sud de la parròquia, al límit entre la Massana i Ordino.

El 23 de maig de 2018 s'aprova definitivament el Pla Sectorial d'Infraestructures Energètiques, el qual preveu a Ordino una zona de compatibilitat obligatòria amb parc solar i la central hidroelèctrica Tristaina-Rialb-El Serrat.

Num ID Plànol	Serveis tècnics	Clau POUP	Tipus	Subtipus	Règim propietat	Propietari	Categoria: General/Local	Superfície sòl m ²
3	Planta de compostatge	ST			Públic	Govern	Local	891,00 m ² s
2	Estació de servei	ST	Benzinera	Abastament	Privat.		Local	1.998,00 m ² s
	Central hidroelèctrica Tristaina-Rialb-El Serrat					Previsió PSIE		1.711,00 m ² s
	Zona compatibilitat obligatòria amb parc solar					Previsió PSIE		29.778,00 m ² s

El reconeixement del sistema de serveis tècnics al planejament vigent és inexistent.

2.4.7 Quantitat i qualitat dels sistemes

Per a poder **quantificar** el espais lliures, els equipaments i els aparcaments de la parròquia, es calcula el seu ràtio de superfície per habitant. Actualment i d'acord amb els valors exposats anteriorment, els valors de partida són els següents:

SISTEMES		
places en àrees d'aparc	m ² espais lliures	m ² equipaments
691 places	14.416,00 m ² s	53.594,00 m ² s

A partir d'aquí, i tenint en compte que la població de la parròquia és 5.426 habitants, els estàndards de qualitat de vida dels sistemes són:

APARCAMENTS		ESPAIS LLIURES		EQUIPAMENTS		TOTAL SISTEMES	
pl/hab	pl/heq	m ² /hab	m ² /heq	m ² /hab	m ² /heq	global sistema/hab	global sistema/heq
0,13	0,09	2,66 m ² /hab	1,86 m ² /hab	9,88 m ² /hab	6,91 m ² /hab	12,53 m ² /hab	8,77 m ² /hab

Els aparcaments, amb 691 places en superfície, suposen destinar 0,13 places per habitant.

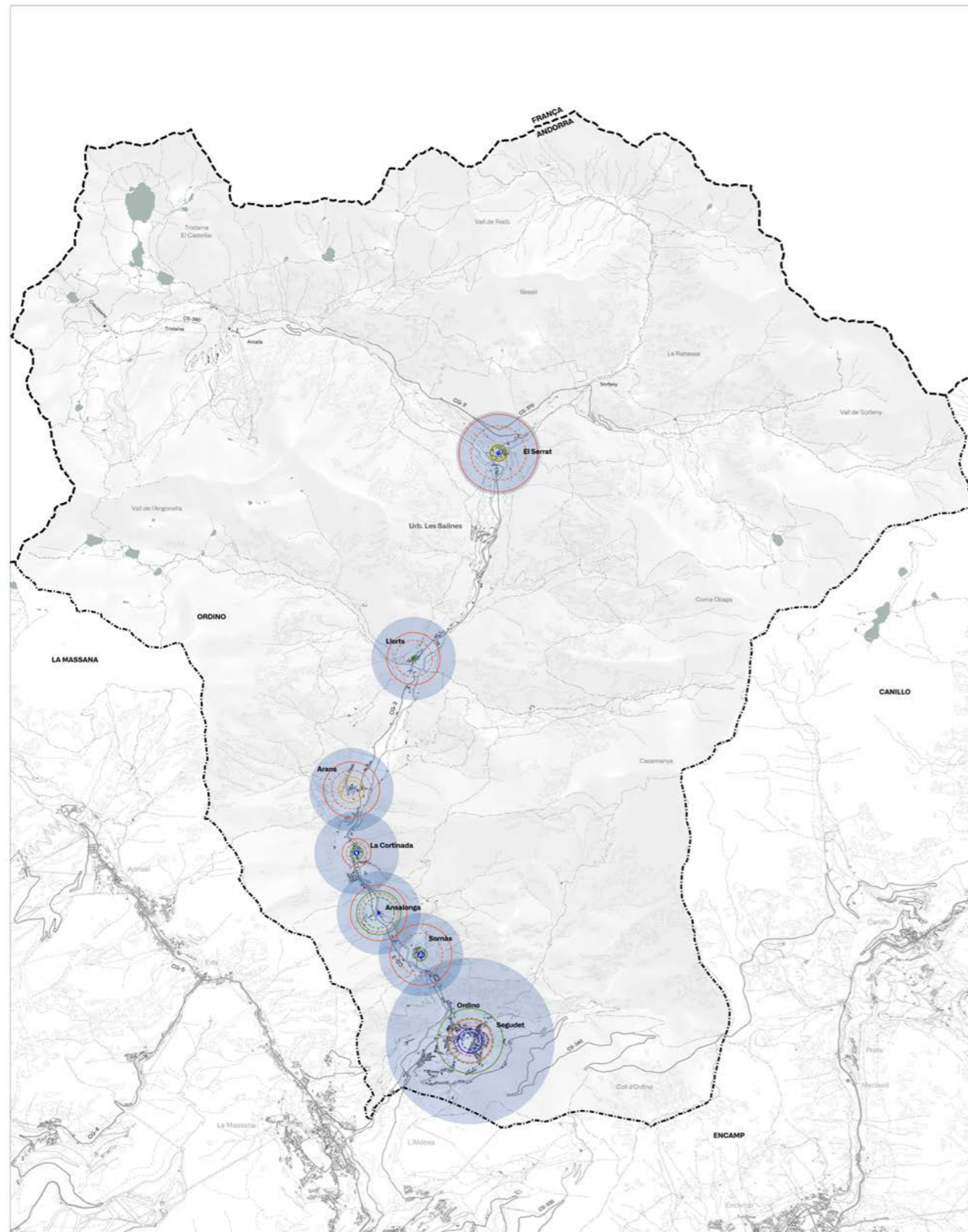
Pel que fa als espais lliures, de 14.416m² de sòl, el rati es considera insuficient, en relació al valor de referència emprat en aquest tipus d'estudis, que aconsella assolir un estàndard que pot oscil·lar entre els 10 i els 15 m²/habitant.

El sòl corresponent als equipaments existents, de 53.594m² de sòl (sense Golf ni Camp de Neu), representa un ràtio de 9,88m²/habitant, quantitat que es considera significativa i positiva en relació al valor de referència urbanística equivalent de 5-8m²/habitant.

Així, la ràtio global de superfície de sistemes per habitant correspon a 12,53m², valor lleugerament inferior al referent equivalent que oscil·la entre els 15 i els 22m² per habitant.

Per avaluar aquests sistemes al POUP vigent, s'analitzen quatre possibles escenaris temporals del seu desenvolupament. Aquesta avaluació mostra com a mesura que va desenvolupant-se el planejament vigent, l'estàndard d'aparcaments, espais lliures i equipaments va disminuint progressivament. De la mateixa manera, a l'escenari del 100% del sostre previst al POUP vigent executat, la ràtio global de superfície de sistemes per habitant passa del 12,53m²/habitant actual a 4,22m² per habitant.

La **qualitat** dels sistemes d'Ordino és variable. Mentre els equipaments són molt correctes tant en quantitat com en qualitat, els aparcaments presenten la problemàtica de la propietat privada, i els espais lliures són sovint poc funcionals degut a la seva disgregació, desconexió, i la seva reduïda dimensió.

ESPAIS LLIBRES PER HABITANT I NUCLI

- Rati m² d'espais lliures per habitant - hipòtesi 1
- - - Rati m² d'espais lliures per resident equivalent - hipòtesi 1
- Rati m² d'espais lliures per habitant - hipòtesi 2
- - - Rati m² d'espais lliures per resident equivalent - hipòtesi 2
- Rati m² d'espais lliures per habitant - hipòtesi 3
- - - Rati m² d'espais lliures per resident equivalent - hipòtesi 3
- Rati m² d'espais lliures per habitant - hipòtesi 4
- - - Rati m² d'espais lliures per resident equivalent - hipòtesi 4
- Rati òptim

Hipòtesi 1. Situació actual, desembre 2022.
 Hipòtesi 2. Situació potencial. SUC 100% i 100% PP aprovats i amb PU aprovat.
 Hipòtesi 3. Situació potencial. SUC 100% i 100% PP aprovats i PP en tràmit.
 Hipòtesi 4. Situació potencial. Tot transformat POUP vigent.

*Rati òptim 100% a Ordino, 50% en la resta de nuclis.

Revisió excepcional del POUP D'ORDINO

Comú d'Ordino

UTL URSUA LANTJAS

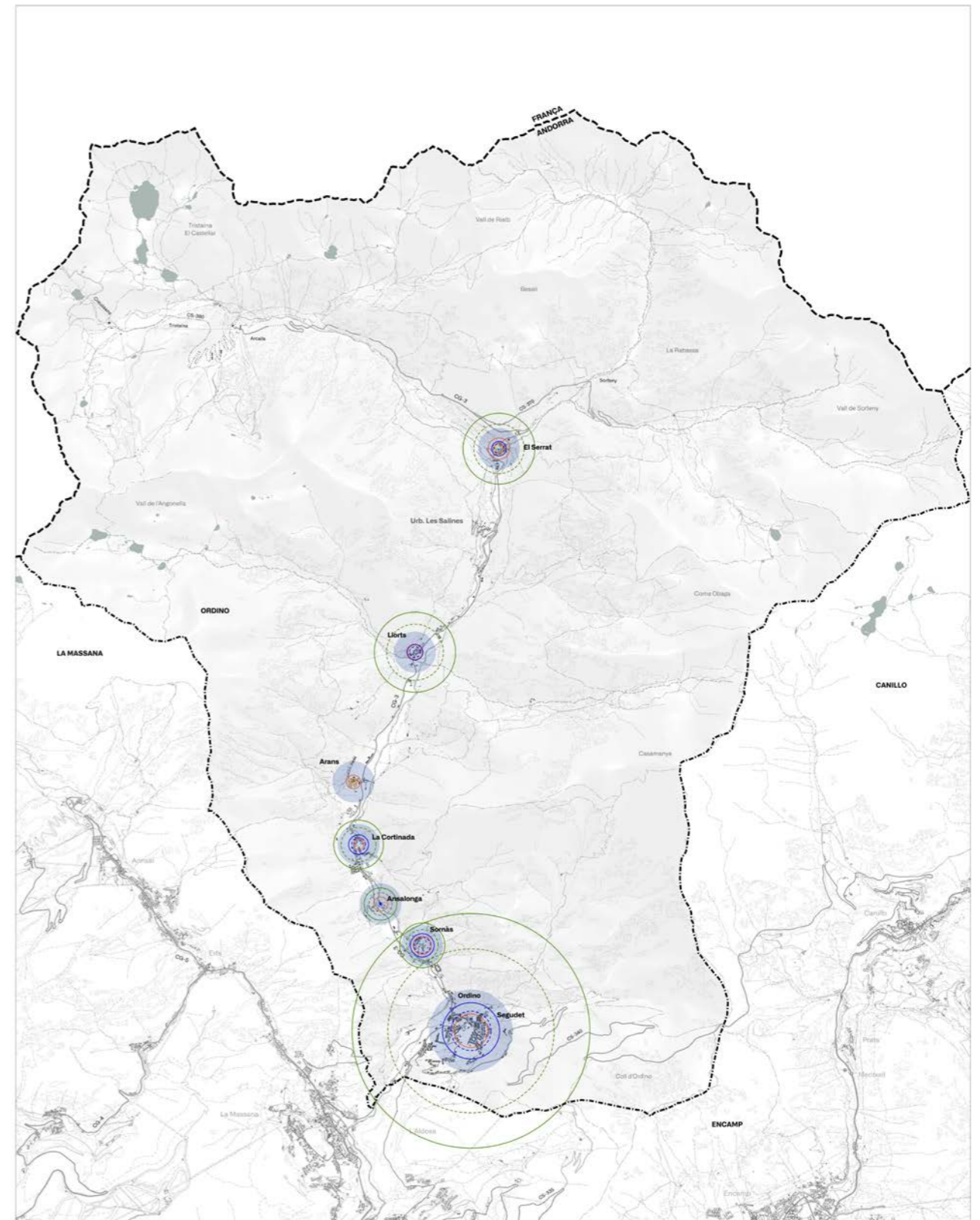
ESPAIS LLIBRES

Enllaç: A1-10-000
 A2-14-000

Plan: 01
 Data: Juny 2023

d01

Imatge d.01 Espais Lliures

EQUIPAMENTS PER HABITANT I NUCLI

- Rati m² d'equipaments per habitant - hipòtesi 1
- - - Rati m² d'equipaments per resident equivalent - hipòtesi 1
- Rati m² d'equipaments per habitant - hipòtesi 2
- - - Rati m² d'equipaments per resident equivalent - hipòtesi 2
- Rati m² d'equipaments per habitant - hipòtesi 3
- - - Rati m² d'equipaments per resident equivalent - hipòtesi 3
- Rati m² d'equipaments per habitant - hipòtesi 4
- - - Rati m² d'equipaments per resident equivalent - hipòtesi 4
- Rati òptim

Hipòtesi 1. Situació actual, desembre 2022.
 Hipòtesi 2. Situació potencial. SUC 100% i 100% PP aprovats i amb PU aprovat.
 Hipòtesi 3. Situació potencial. SUC 100% i 100% PP aprovats i PP en tràmit.
 Hipòtesi 4. Situació potencial. Tot transformat POUP vigent.

*Rati òptim 100% a Ordino, 50% en la resta de nuclis.
 **Camp de golf i pistes d'esquí s'han exclos del còmput

Revisió excepcional del POUP D'ORDINO

Comú d'Ordino

UTL URSUA LANTJAS

EQUIPAMENTS

Enllaç: A1-10-000
 A2-14-000

Plan: 01
 Data: Juny 2023

d02

Imatge i.02 Equipaments

2.4.8 Model socioeconòmic

Andorra és un país amb una economia basada en el sector dels serveis, dins del qual el turisme n'és una peça clau. Tot i que s'està desestacionalitzant l'oferta turística, la major part de l'activitat es concentra durant la temporada d'hivern.

Evolució nombre assalariats i sectors. Andorra		
Sector	Any 2023. Persones	%
Agricultura, ramaderia, caça i silvicultura	142	0,5%
Pesca	0	0,0%
Indústries extractives	0	0,0%
Indústries manufactureres	1.623	5,1%
Producció i distribució energia elèctrica, gas i aigua	187	0,6%
Construcció	3.976	12,6%
Comerç	9.383	29,7%
Hoteler	6.058	19,2%
Transport i comunicacions	1.434	4,5%
Sistema financer	1.660	5,3%
Immobiliàries i serveis empresarials	7.091	22,5%
	31.554	100,0%

Sector primari.

El sector primari és un sector minoritari que ajuda a conservar el medi i el paisatge del país.

Actualment Ordino disposa de 38 explotacions agràries actives, que suposen el 12% de les explotacions d'Andorra, i 25 explotacions ramaderes actives que suposen el 14% de les explotacions d'Andorra.

Pel que fa a la producció de tabac, Ordino representa el 3% de la producció total d'Andorra, havent experimentat una reducció de la producció del 50% en els darrers 10 anys.

La producció forestal de la parròquia correspon a 32 tones, el 17% del total del país.

Sector secundari.

El sector de la construcció a Ordino representa aproximadament el 7% dels permisos d'Andorra.

Sector terciari. Activitat turística i serveis.

A Ordino l'activitat principal és la derivada del turisme, molt relacionada amb la temporada d'esquí, però també complementada amb el turisme de lleure i muntanya. Un 41% del total dels comerços actius a la parròquia corresponen a usos hotelers i turístics. D'acord amb el POUP vigent, el 6,05% dels visitants totals d'Andorra van tenir Ordino com a destí.

Ús	Num. activitats	% respecte total	
Hoteler o allotjament turístic			41%
Hoteler	14	9%	
Aparthotel	3	2%	
Apartaments turístics	9	6%	
Càmpings	1	1%	
Allotjaments rurals	3	2%	
Habitatge d'ús turístic	31	21%	
Refugis de muntanya	1	1%	
Bordes de muntanya		0%	
Comercial	27	18%	18%
Oficines	16	11%	11%
Industrial	1	1%	1%
Restauració	27	18%	18%
Educatiu	6	4%	7%
Recreatiu	1	1%	
Esportiu	3	2%	
Esportiu i recreatiu		0%	
Sanitari	2	1%	3%
Sociosanitari i assistencial	2	1%	
Aparcament		0%	1%
Taller de reparació de vehicles	1	1%	
Estació de servei	1	1%	
Serveis tècnics	1	1%	
Total	150	100%	

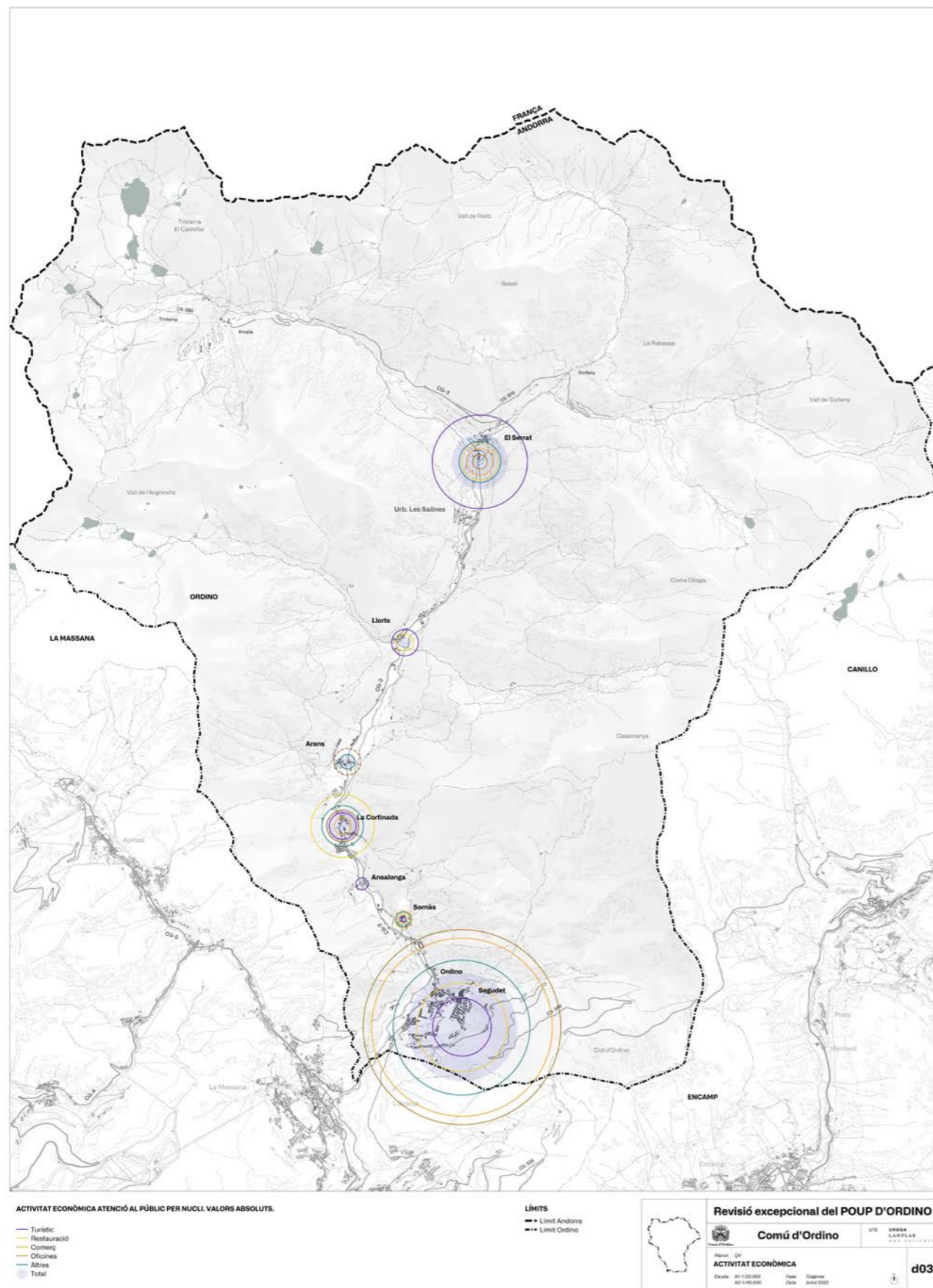
Llistat comerços actius (amb atenció al públic), juny 2023. font: Comú Ordino

Als nuclis

El nombre total de comerços amb atenció al públic a la parròquia és de 150. Ordino, el Serrat i la Cortinada n'aglutinen gairebé el 83%.

Cal esmentar que el cap de parròquia presenta el major número d'oficines, mentre que el Serrat és el nucli més turístic i la Cortinada disposa de nombrosos comerços de restauració.

	TURÍSTIC		COMERÇ		RESTAURACIÓ		OFICINES		ALTRES		TOTAL	
	Núm. Activitats	% total	Núm. Activitats	% total	Núm. Activitats	% total	Núm. Activitats	% total	Núm. Activitats	% total	Núm. Activitats	%
ORDINO - SEGUDET	15	24%	20	74,07%	10	37,04%	13	81,25%	10	55,56%	68	45,33%
SORNÀS	1	2%	2	7,41%	1	3,70%	0	0,00%	1	5,56%	5	3,33%
ANSALONGA	3	5%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	3	2,00%
LACORTINADA	7	11%	2	7,41%	7	25,93%	2	12,50%	3	16,67%	21	14,00%
ARANS	6	10%	0	0,00%	3	11,11%	0	0,00%	1	5,56%	10	6,67%
LLORTS	6	10%	0	0,00%	2	7,41%	0	0,00%	0	0,00%	8	5,33%
EL SERRAT	24	39%	3	11,11%	4	14,81%	1	6,25%	3	16,67%	35	23,33%
Total	62	100,00%	27	100,00%	27	100,00%	16	100,00%	18	100,00%	150	100,00%

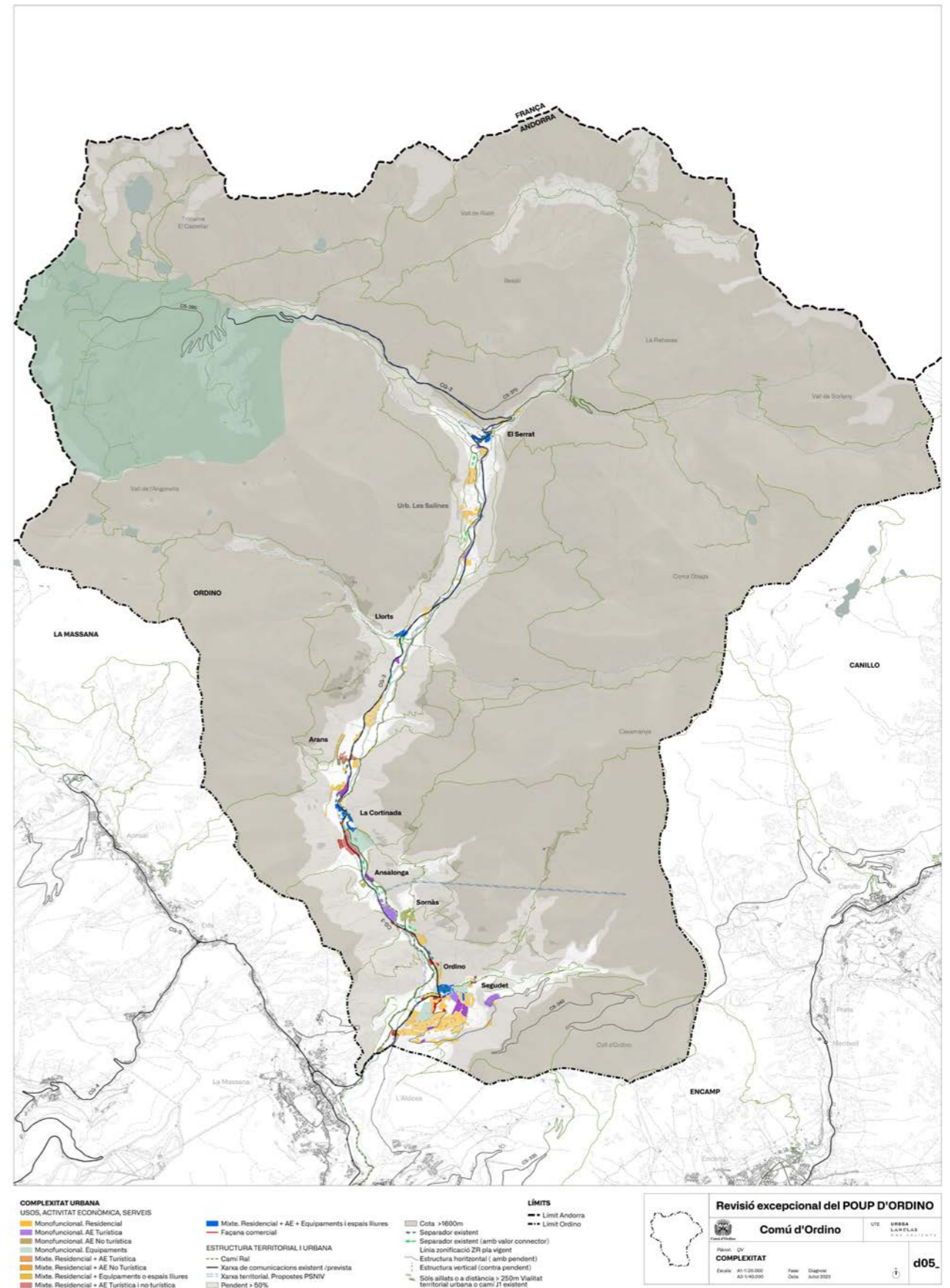
Imatge d.03a Activitat econòmica

Pel que fa a l'activitat econòmica per població, cal destacar que el Serrat és el nucli amb una proporció d'usos turístics més elevat, mentre que Ordino i Sornàs es presenten com a nuclis més residencials, amb una proporció menor d'activitat econòmica per habitant.

NUCLI	POBLACIÓ	RES EQ	TURÍSTIC			TOTAL NO TURÍSTIC		
			Núm. Activitats	AEAP/100hab.	AEAP/100peq	Núm. Activitats	AEAP/100hab	AEAP/100peq
ORDINO - SEGUDET	3.332	4.765	15	0,45	0,31	53	1,59	1,11
SORNÀS	343	490	1	0,29	0,20	4	1,17	0,82
ANSALONGA	52	74	3	5,77	4,03	0	0,00	0,00
LACORTINADA	954	1.364	7	0,73	0,51	14	1,47	1,03
ARANS	239	342	6	2,51	1,76	4	1,67	1,17
LLORTS	248	355	6	2,42	1,69	2	0,81	0,56
EL SERRAT	258	369	24	9,30	6,51	11	4,26	2,98
Total	5.426	7.759	62			88		
AEAP/100hab.				1,14	0,00		1,62	

Diagnosi:

- El nucli d'Ordino disposa d'una xarxa local rodada poc funcional. La xarxa de recorreguts cívics tant interns dels nuclis com de connexió nuclis-muntanya està poc definida i explotada.
- Teixits
- El planejament vigent disposa de cessions limitades per assolir els estàndards de superfície recomanats per habitant, donada l'elevada previsió de creixement de població. Gran part dels aparcaments existents són privats d'ús públic.
- Existeix una manca de planificació, d'estructura i de funcionalitat dels espais lliures, els equipaments i els aparcaments.
- La Parròquia disposa de quatre nuclis complexos, que aglutinen teixit residencial, espais lliures o equipaments i activitat econòmica (El Serrat, Llorts, La Cortinada, Ordino). Els creixements aïllats recents a carretera conformen peces aïllades monofuncionals.
- La naturalesa policèntrica de la parròquia és un tret característic i part de la riquesa d'Ordino.

Imatge d.05 Complexitat

4. DIAGNOSI URBANÍSTICA I REPTES DEL NOU MODEL

4.1 DIAGNOSI URBANÍSTICA

El conjunt d'aspectes analitzats han permès definir una primera diagnosi i conclusions que ens permeten a continuació establir els **reptes/objectius** i **bases/criteris** del nou Model:

4.2 ELS REPTES/ OBJECTIUS DEL MODEL

El territori de la Parròquia d'Ordino gaudeix de valors identitaris, de caràcter natural, paisatgístics i patrimonials excepcionals. En aquest context el model de planejament vigent planteja una proposta clarament insostenible, centrada en el creixement urbà, sense respecte pel territori i aliena a l'interès general.

El reconeixement d'aquests valors, els canvis en el context, juntament amb el creixement accelerat i inesperat dels darrers anys de la Parròquia i la inquietud de la ciutadania han fet oportuna la necessitat de definició d'un nou model de desenvolupament que reordeni el territori a partir del reconeixement dels valors i idoneïtats, les capacitats del territori i les necessitats dels seus habitants.

Els reptes fonamentals del Pla que es desenvoluparan a través de les corresponents estratègies de projecte:

1. El nou model del territori s'ha d'afrontar a través d'una mirada integral, que cerqui l'equilibri entre identitat del territori, desenvolupament i qualitat de vida.

- Un model en el qual els valors urbans i territorials, les necessitats dels seus habitants i un millor aprofitament dels recursos esdevinguí una guia per les propostes d'intervenció.
- Un model en que el desenvolupament dels sòls públics i privats es posin al servei de la ciutadania i de l'interès general.

2. El nou model de desenvolupament urbanístic ha de promoure la utilització racional del territori a partir del reconeixement i reforç de l'estructura polinuclear, recuperant les lògiques del model històric de poblament i la preservació dels seus paisatges.

- Promoure un creixement lligat als nuclis històrics– contigüitat.
- Minimitzar les àrees residencials aïllades.
- Evitar el continu urbà – separació entre nuclis.
- Conservar i potenciar la identitat de cada nucli – morfologia urbana i paisatge cultural
- Evitar nous creixements de caràcter urbà aïllats amb pendents per sobre del 50% de pendent.
- Evitar creixements de caràcter urbà aïllats, a distàncies superiors a 250m de qualsevol viari o camí existent i per sobre de la cota 1600m.

3. Cal preservar els valors paisatgístics, històrics i culturals del fons de vall de la Parròquia

- Evitar efecte barrera a la CG3.
- Mantenir els punts de visual del paisatge d'Ordino.
- Garantir que desenvolupaments urbans siguin sensible a les qualitats que aquest han d'aportar en relació amb el territori.

4. El nou model de desenvolupament ha de planificar el seu dimensionat (creixement) d'acord amb les necessitats internes de la Parròquia, el reconeixent de la complexitat i la potencialitat del nuclis, la idoneïtat del territori i la diversificació dels usos i activitats.

- Vist que els potencials residencials vigents són suficients, cal limitar els àmbits d'extensió urbana a aquells que permetin completar, reforçar o millorar les estructures existents.
- Cal definir estratègies de desenvolupament diferenciades per a cada un dels nuclis d'acord amb els seus valors, caràcter i potencialitats.
 - Ordino. Cap de Parròquia. Estratègia de creixement potenciat.
 - La Cortinada. Node central. Estratègia de creixement.
 - El Serrat. Node turístic. Estratègia de creixement.
 - Sornàs, Ansalonga, Arans, Llorts. Nodes tradicionals residencials. Estratègia de compleció.
- Cal ajustar la delimitació del sòl urbà i definir les condicions d'incorporació del sòl urbà no consolidat i urbanitzable al desenvolupament urbà d'acord amb escenaris d'evolució sociodemogràfica reals i la garantia de la qualitat de vida. (POUP document revisable).
- Cal definir paràmetres de control i planificació dels creixements (densitat, tipologia), possible activació i diversificació del caràcter dels desenvolupaments (% usos)

5. El nou model haurà d'articular els mecanismes que permetin articular l'equilibri en les pròximes dècades entre la capacitat de càrrega i la capacitat d'acollida del territori.

- La capacitat de càrrega és la quantitat màxima d'individus en una població que un hàbitat pot suportar conforme als seus recursos, sense que es produeixin efectes adversos per a aquesta població ni per a l'ambient.
- La capacitat d'acolliment del territori es defineix com l'aptitud o grau d'idoneïtat del mateix en funció d'elements físics, ambientals i socials que ho conformen per a admetre diferents activitats.

6. El nou model de transformació del territori s'ha de fonamentar d'acord amb els valors, idoneïtats, vulnerabilitats i capacitats del territori. S'han articular tots aquests valors/vulnerabilitats del territori a fi de definir un esquelet / armadura que asseguri el manteniment d'una infraestructura verda i blava coherent amb aquests, com a suport del model.

- Aporta nombrosos beneficis i serveis a les persones.
- Garanteix i potencia la reconexió d'Ordino i la resta de nuclis amb el territori
- Consolida portes d'accés al territori des de cada un dels nuclis i recupera les connexions perdudes.
- Consolidar un gran parc fluvial, territorial i lineal, vinculat al recorregut del riu Valira Nord, el Camí Ral i la nova connexió amb Arcalís.

7. Cal garantir la protecció del patrimoni local

- Cal completar el catàleg vigent de patrimoni i vincular normativament la seva protecció i regulació.

8. Cal planificar i intervenir en els sòls residencials de manera pro-activa perquè esdevinguin a través dels sistemes públics un espai de major qualitat de vida pel als seus habitants i per als nous residents.

- En els sòls existents i coneguts els estàndards, cal reconèixer els sistemes públics existents, garantir la dotació pública, i estructurar els nuclis a partir dels mateixos.
 - Equipaments.** Cal potenciar la capacitat estratègica d'aquests usos per qualificar l'espai públic i procurar la interconnexió dels diferents equipaments amb els espais lliures tot creant un sistema clar d'activitat social i de qualitat de vida.
 - Espais lliures.** Interconnectar les peces d'espais lliures (parcs i places) mitjançant una xarxa d'itineraris verds que permetin establir les continuïtats des dels espais lliures als parcs territorials i recorreguts de muntanya.
 - Aparcaments.** Garantir a cada nucli la disponibilitat de sòls públics d'aparcament amb la dotació de les places necessàries per garantir l'accessibilitat dintre del sistema polinuclear i la intermodalitat amb el transport públic.
 - Habitatge públic.** Cal garantir la provisió de sòl (projecte de govern) i recursos per a la implementació de polítiques públiques.
- En els nous desenvolupaments cal garantir tant el manteniment o millora dels estàndards i provisió de sistemes públics com la qualificació i estructuració de les reserves necessàries al servei de les necessitats de la població.

9. Cal definir el futur funcionament viari i una jerarquitzaació de la xarxa que ordeni i diversifiqui la mobilitat i garanteixi l'accessibilitat.

- Un model que integri les polítiques nacionals amb atenció a les necessitats parroquials. Desviaments CG3.
- Cal definir i vincular els vials estructurant dins els nous desenvolupaments.
- Cal garantir i definir una nova mobilitat saludable i interconnexions per a vianants dins de cada nucli.
- Cal garantir la qualitat en la urbanització de l'espai carrer.
- Cal consolidar els punts d'intermodalitat dins els nuclis. Aparcament-transport públic-mobilitat saludable- portes d'accés al territori.

10. Cal consolidar a Ordino com a Parròquia de qualitat en la residència, els serveis i l'activitat.

- Cal consolidar no només teixits residencials sinó també teixits de cohesió social amb serveis i activitats econòmiques que esdevinguin nous espais de centralitat dintre de la parròquia. (Estratègies funcionals dels nuclis+ regulació d'usos als nous desenvolupaments).
- Cal ordenar una millor forma d'habitabilitat. Definir una ordenació de l'arquitectura residencial que:
 - Millori la integració a través de la regulació de paràmetres geomètrics (forma-volum)

-Afavoreixi la diversificació de tipologies i reverteixi en la qualitat de l'espai públic, evitant la fronterització excessiva entre domini públic i privat.

-Garanteixi una millor relació amb el terreny i entre edificis.

-Garanteixi la qualitat dels acabats façana, textura, i forma de la coberta.

- Garantir que els desenvolupaments reconeguin i integri els condicionants i preexistències del territori: camins, traces, vegetació i topografia.
Cal garantir la provisió de sòl d'activitat i ampliació dels usos per possibilitar la diversificació econòmica. (turisme, recerca, innovació, etc). (Projectes estratègics govern+ Ordino turístic+regulació usos).